

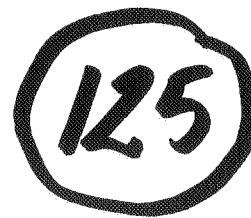
Udlændinge

Styrelsen

STATENS INVANDRARVERK

27/11 '98

SOMALIA (45)

Rapport fra nordisk fact-finding mission til Gedo-regionen, Somalia

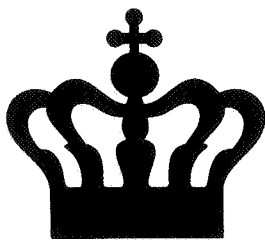
15. - 30. oktober 1998

København, november 1998

**Rapport fra nordisk fact-finding mission
til Gedo-regionen, Somalia**

15. - 30. oktober 1998

Indholdsfortegnelse:

1. Baggrund for missionen.....	5
2. Indledning	6
3. Geografi, befolkning og økonomiske forhold.....	8
3.1. Generelt.....	8
3.2. Naturforhold og klima	8
3.3. Befolkningsforhold	9
3.4. Klanforhold.....	9
3.4.1. Garba Harre-, Belet Hawa- og Dolo-distrikterne.....	12
3.4.2. El Waq-distriktet.....	12
3.4.3. Luuq-distriktet	12
3.4.4. Bardera-distriktet	13
3.5. Internt fordrevne	13
3.6. Infrastruktur	14
3.7. Økonomiske forhold	15
4. Myndighedsstruktur, administration og politisk ledelse.....	17
4.1. Generelt.....	17
4.2. Administration og myndighedsstruktur	17
4.2.1. Development Mangement Groups (DMGs)	17
4.2.2. Ældreråd.....	18
4.2.3. Marehan-klanernes Ugaas.....	19
4.2.4. Den politiske ledelse.....	19
5. Sikkerhedsforhold.....	21
5.1. Generelt.....	21
5.2. Forsoningsprocessen mellem Al-Itihad og Somali National Front (SNF).	22
5.3. Al-Itihad.....	23
5.4. Somali National Front (SNF) og forsoningsaftalen.....	25
5.5. Sikkerheden i Gedo i et regionalt perspektiv.....	27

5.6. Minefaren.....	28
6. Menneskerettighedssituationen.....	30
6.1. Generelt.....	30
6.2. Bevægelsesfrihed.....	30
6.3. Retssikkerhed.....	31
6.4. Politi.....	31
6.5. Politisk motiveret forfølgelse.....	32
6.6. Etnisk/klanbaseret diskrimination.....	32
6.7. Kvinders forhold.....	33
7. Humanitære forhold.....	34
7.1. Generelt.....	34
7.2. Fødevarerforsyningen.....	34
7.3. Sundhedsforhold.....	35
7.4. Uddannelsesforhold.....	35
7.5. Somali Rehabilitation Project (SRP).....	36
8. Udsendelses- og reintegrationsforhold.....	37
8.1. Generelt.....	37
8.2. Udsendelse af afviste asylansøgere.....	37
8.3. Reintegrationsforhold.....	38
9. Internal Flight Alternative (IFA).....	39
10. Seneste udvikling i splittelsen i SNF, fredsaftalen mellem SNF og Al-Itihad og konflikten i Kismayo.....	40
10.1. Generelt.....	40
10.2. Splittelsen i SNF og fredsaftalen mellem SNF og Al-Itihad.....	40
10.3. Konflikten i Kismayo.....	42
11. Konsulterede personer, organisationer og myndigheder.....	43
12. Litteratur.....	45
13. Anvendte forkortelser.....	46
14. Oversigt over politiske bevægelser.....	48

15. Bilag	49

1. Baggrund for missionen

Udlændingestyrelsen og Statens Invandrarverk gennemførte i perioden 15. – 30. oktober en fælles fact-finding mission til Gedo-regionen i det sydvestlige Somalia. Denne mission er en fortsættelse af en tidligere dansk-svensk mission til den sydlige del af Gedo-regionen i foråret 1997.

Missionen er blevet gennemført som en fælles dansk-svensk mission med deltagelse af Udlændingestyrelse (US) og Statens Invandrarverk (SIV) samt repræsentanter fra den danske og den svenske ambassade i Nairobi.

United Nations Office for Project Services (UNOPS)/Somali Rehabilitation Programme (SRP) og UNDP-Somalia har ydet missionen logistisk støtte under dens ophold i Gedo. Således har disse organisationer arrangeret delegationens flyrejser og transporter i øvrigt i Gedo-regionen samt bistået med at aftale delegationens møder med *de facto* myndigheder i Gedo.

Delegationen benyttede sig af tolke under hele missionen, men var på intet tidspunkt eskorteret af vagter. Der blev aflagt besøg i byerne Mandera, Kenya, hvor UNOPS/SRP har sit hovedkontor for det sydvestlige Somalia, det vil bl.a. sige Gedo-regionen, samt byerne Belet Hawa, Dolo og Luug i Gedo-regionen.

Delegationen havde oprindeligt planlagt også at aflægge besøg i byen Garba Harre, som er regionshovedstad i Gedo. Men idet lederne af Somali National Front (SNF) på tidspunktet for delegationens ophold i Gedo-regionen opholdt sig i Belet Hawa, blev det besluttet at aflyse besøget i Garba Harre.

Delegationen bestod af Jens Weise Olesen (delegationsleder), Udlændingestyrelsen, Christer Svan, Statens Invandrarverk, Henrik Larsen, den danske ambassade i Nairobi og Mikael Broman, den svenske ambassade i Nairobi.

2. Indledning

En forholdsvis stor del af de somaliske asylansøgere i Norden tilhører Marehan-klanerne. Mange oplyser af stamme fra Mogadishu, men en del angiver også Gedo-regionen som sit hjemsted. Medlemmer af Marehan-klanerne var under borgerkrigen i Mogadishu udsat for voldsomme overgreb fra klanmilitser under United Somali Congress (USC), der i januar 1991 erobrede Mogadishu og drev Somalias præsident Siad Barre på flugt. Siad Barre var selv Marehan-medlem, hvilket var én af grundene til, at Marehan-medlemmerne i Mogadishu blev udsat for USC-militsernes overgreb.

Mange Marehan-medlemmer mistede livet under konflikten i Mogadishu, hvor de erobrende militser i en række tilfælde overtog Marehan-medlemmernes ejendomme i byen. Dermed blev Marehan-medlemmerne i stort tal internt fordrevne og de fleste flygtede fra Mogadishu til Marehan-klanernes traditionelle hjemområder i Somalia, dvs. Gedo-regionen og Abud Waq-området i Galgaduud-regionen. Langt størstedelen flygtede dog til Gedo, idet Abud Waq-området var stærkt berørt af konflikterne mellem især Aideed's Habr Gedir-militser og Marehan-klanen. En klankonflikt, der i øvrigt har været latent til stede i generationer, men som nu var blevet forstærket af borgerkrigen. I Gedo-regionen var der derimod relativt fredeligt og store dele af denne region var i forvejen beboet af Marehan-klaner.

Under delegationens ophold i Gedo-regionen kunne denne konstatere at der, trods et relativt stort, men ukendt antal internt fordrevne i regionen, var en forholdsvis stabil sikkerhedssituation. Flere kilder betegnede sikkerhedssituationen som een af de bedste i hele Somalia og henviste bl.a. til, at det er muligt for enhver at rejse overalt i regionen uden brug af vagter. Et forhold der kun forekommer få steder i det øvrige Somalia.

I forbindelse med vurderingen af sikkerhedssituationen henviste flere FN-kilder til, at den islamiske organisation Al-Itihad og Somali National Front (SNF) i sommeren 1998 havde indgået en forsoningsaftale som bl.a. indebar en demobilisering af Al-Itihad. Det kunne konstateres, at der var taget initiativer til at oprette en fælles administration af regionen, men at denne endnu var rudimentær. Det er således den Marehan-baserede klan- og militsbevægelse Somali National Front (SNF), der har den overordnede politiske og militære magt i regionen. Desuden blev det oplyst, at det etiopiske militær har en interesse i, at kunne kontrollere de politiske og sikkerhedsmæssige forhold i regionen. Der opholder sig således et ukendt antal etiopiske tropper i Gedo-regionens grænseområder.

Det kunne desuden konstateres, at SNF er politisk delvist splittet. SNFs ledere er således ikke enige om fortolkningen af forsoningsaftalen med Al-Itihad. På den anden side blev det gentagne gange understreget af uafhængige kilder, at denne splittelse næppe vil komme til udtryk i en væbnet konflikt. Der blev i den forbindelse henvist til, at Marehan-klanerne normalt optræder som en enhed samt at Marehan-klanernes øverste traditionelle leder, kaldet "ugaas" spiller en central rolle i de lokale forsonings spørgsmål. Dennes generelle autoritet blev betegnet som afgørende for en fredelig løsning af eventuelle konflikter mellem Marehan-klanerne. Det blev understreget, at der ikke forekommer væbnede konflikter mellem nogen af klanerne eller disses militser i Gedo-regionen.

Vedrørende menneskerettighedssituationen blev det oplyst, at der ikke forekommer forfølgelse af personer af politiske årsager eller på grund personers klantilhørsforhold.

De humanitære forhold var af en sådan karakter, at bl.a. World Food Programme (WFP) ikke fandt det aktuelt at gennemføre nødhjælpsprogrammer for uddeling af fødevarer i regionen. Det kunne konstateres at uddannelses- og sundhedsforholdene i regionen var særdeles ringe efter internationale standarder, men også at en række NGO'er varetager centrale funktioner på disse områder.

Rapport fra missionen er udarbejdet af Jens Weise Olesen, Udlændingestyrelsen, Chister Svan, Statens Invandrarverk og Henrik Larsen, den danske ambassade i Nairobi.

3. Geografi, befolkning og økonomiske forhold

3.1. Generelt

Somalias tidligere præsident Siad Barre etablerede Gedo-regionen i 1974. Gedo-området var tidligere en del af Upper Juba-regionen, som senere blev splittet op i de tre regioner Bay, Bakool og Gedo. I januar 1991, da den somaliske regering kollapsede, bestod Gedo-regionen af 6 distrikter: Garba Harre (regionshovedstad), Bardera, Luuq, El Waq, Dolo og Belet Hawa. Se bilag 1, kort over Gedo-regionen.

Senere er der taget initiativer til at oprette nye distrikter i Gedo-regionen. Således er Bur Dubo blevet udskilt fra Garba Harre, og i El Ade og Ged Weyn er der for nylig taget initiativer til at oprette disse områder som distrikter.

Den tidligere regionshovedstad Garba Harre er endnu i dag sæde for Marehan-klanernes traditionelle overhoved (ofte kaldet "King of the Marehans") Ugaas Omar Ugaas Hirsi, som bor i landsbyen Bamba Halima i nærheden af Garba Harre.

Gedo-regionen og dens Marehan-baserede militsbevægelse Somali National Front (SNF) blev af Andrew Fitzgibbon, Programme Officer, United Nations Office for Project Services (UNOPS)/Somali Rehabilitation Programme (SRP) beskrevet som et sidste efterladenskab fra Siad Barre-epoken. Siad Barre var selv Marehan og den politisk, men ikke talmæssigt dominerende klan i Gedo-regionen, er i dag Marehan-klanen.

Gedo-regionen ligger i den sydvestlige del af Somalia og grænser op til Kenya i vest, Etiopien i nord, Bay og Bakool-regionerne i øst, Middle- og Lower Juba-regionerne i syd. Gedo regionens størrelse er ca. 42.000 km². Se bilag 2, "Administrative Units of Somalia".

Borgerkrigen nedbrød alle administrative strukturer i regionen og forskellige distriktsbyer har tjent som hovedsæde for de stridende parter. Således var Luuq i en periode hovedsæde for den islamiske, fundamentalistiske militsbevægelse Al-Itihad, mens Garba Harre var hovedsæde for den Marehan-dominerede militsbevægelse SNF. Under delegationens besøg i Gedo fungerede byen Belet Hawa som hovedkvarter for SNF, mens den mindre by El Ade indtil for nylig var hovedsæde for den seneste forsoningskonference mellem SNF og Al-Itihad.

3.2. Naturforhold og klima

Langt størstedelen af Gedo-regionen består af tør til halvtør savanne med undtagelse af landbrugsområderne langs Dawa- og Juba-floderne.

Den vigtigste regnperiode (kaldet *Gu*) falder normalt i april-juni og en anden, mindre vigtig periode (kaldet *Deyr*) falder i november-december, men regnen er ujævnt fordelt i regionen og kan variere mellem 150 mm og 400 mm årligt. De seneste års nedbørsmængde har været præget af stor variation. Den gennemsnitlige temperatur varierer mellem 22 og 35 grader celsius, hvilket gør området til et af de varmeste steder på jorden. Mange steder er den gennemsnitlige dagtemperatur

på mellem 35 og 40 grader celsius (UNDOS 1995a). Det blev oplyst til delegationen, at distriktshovedstaden Luug har den højeste gennemsnitstemperatur i hele verden. Tørre vinde det meste af året giver en meget lav luftfugtighed overalt i Gedo-regionen.

De seneste to år har Gedo-regionen, ligesom størstedelen af Somalia, været præget af henholdsvis en langvarig tørkeperiode og en voldsom regnperiode med oversvømmelser til følge. Under tørken i vinteren 1996/97 udtørrede Juba-floden næsten helt. Landbrugsproduktionen og dermed fødevarerforsyningen blev hårdt ramt som følge af tørken. Derefter blev området udsat for voldsomme regnskyl i vinteren 1997/98, og atter blev landbrugsproduktionen ramt hårdt. Titusinder af agerbrugere måtte opleve at se deres marker og afgrøder blive oversvømmet og mange måtte flygte til højere liggende områder i regionen.

3.3. Befolkningsforhold

En rapport fra United Nations Development Office for Somalia (UNDOS) om lokaladministration i Gedo anførte i 1995 befolkningstallet i regionen som værende ca. 1 million, hvilket giver regionen en befolkningstæthed på 25 personer pr. km². Disse tal gør Gedo til et af Somalias tættest befolkede områder (UNDOS 1995a). Det oplyses samme sted, at befolkningstallet de seneste 3 år (dvs. op til 1995) er steget som følge af hjemvendte flygtninge.

Disse tal er imidlertid langt fra i overensstemmelse med en anden UNDOS-beregning, som ligeledes stammer fra 1995, hvor befolkningstallet oplyses at være på ca. 330.000 og befolkningstætheden angives at være på 8 personer pr. km² (UNDOS 1995b). Se bilag 3, "Estimated population density '98".

I den seneste halvårsrapport fra UNOPS/SRP vedrørende South-West Area, det vil bl.a. sige Gedo-regionen, oplyses det, at der ikke findes nogen troværdige oplysninger om fødselstal, dødstal eller migration, men man går ud fra et befolkningstal i Gedo på ca. 300.000, hvilket giver en befolkningstæthed på 7,5 pr. km². Det oplyses samme sted, at tallet for regionens befolkningstæthed giver et urigtigt billede, idet langt størstedelen af befolkningen bor i landbrugsområderne langs Juba-floden (UNOPS/SRP 1998a).

I Udlændingestyrelsens og Statens Invandrarverks rapport fra et tidligere besøg i Gedo-regionen i 1997 (US/SIV 1997) oplyses det bl.a., at Gedo-regionen er forholdsvis kompliceret rent klanmæssigt. Dels findes der mange forskellige klaner i området, dels er der en stor Bantu-befolkning og endelig er der en meget stor gruppe internt fordrevne i Gedo.

3.4. Klanforhold

Kennet Menkhaus, Assistant Professor ved Davidson College i North Carolina og p.t. konsulent for UNDOS er hovedforfatter til rapporten Human Development Report, Somalia 1998, som er udgivet af UNDP-Somalia. Delegationen var til stede, da ovennævnte rapport blev præsenteret af UNDP-Somalia i Nairobi den 24. oktober og delegationen afholdt efterfølgende et møde med Kenneth Menkhaus.

Af Human Development Report, Somalia 1998 fremgår bl.a. at klientilhørsforhold og klanidentitet er helt centrale sociale begreber i Somalia. Hele samfundet er organiseret omkring disse begreber og dette er måske mere tydeligt i den nuværende situation, hvor fraværet af en statsmagt har gjort

klanbegrebet til en afgørende forudsætning for den enkeltes beskyttelse, daglige overlevelse og retssikkerhed. Klanidentiteten er dog ikke den eneste sociale faktor i Somalia. Mange steder sameksisterer klanidentiteten med andre faktorer såsom geografisk tilhørsforhold, klasse, køn og religiøse bevægelser. Derved er der blevet skabt et særdeles flydende politisk landskab i Somalia. Desuden skal man være opmærksom på klanidentitetens/klantilhørsforholdets omskiftelighed og fleksibilitet.

For det første kan enhver somaliere spore sin genealogi tilbage i ca. 30 generationer, hvilket giver en somalier medlemskab af mange subklaner. Hvilket niveau i slægtskabet, dvs. hvilken "klan" der evt. mobiliseres i en given situation er fuldstændig afhængig af hvad problemet er.

For det andet kan klanidentiteter skiftes og gendannes alt efter forholdene. Et klanmedlem der forlader sit hjemområde vil i mange tilfælde antage den dominerende klans identitet i de nye omgivelser. Dette omtales som *shedad* –status. Men hvis situationen kræver det, vil en sådan person være i stand til at genindtage sin tidligere klanidentitet.

Endelig kan personer, der af forskellige årsager flytter omkring i Somalia, f.eks. forretningsfolk eller internt fordrevne, der søger sikkerhed på tværs af klanskel, forsøge at benytte sig af slægtskabet på den mødrende side, såfremt det skønnes fordelagtigt.

Ingen kilde turde sige noget konkret om det nøjagtige størrelsesforhold mellem de enkelte klaner i Gedo-regionen, men alle var enige om, at Marehan-klanen er den politisk dominerende klan i regionen.

Generelt anses Marehan-klanerne for relativt tolerante over for andre klaner i sit område, men Abdishakur Othowai, Coordinator, Nomadic Primary Health Care Programme, Manderla mente dog, at Rahanweyn- og Garre-klanerne ikke ligefrem nyder nogen større popularitet hos Marehan-klanerne. Han understregede dog samtidig, at der ikke finder overgreb sted mod disse fra Marehan-klanernes side, afene på grund af klantilhørsforholdet. Han henviste i øvrigt til, at Marehan-klanerne har en tendens til kun at respektere klaner med næsten samme militære styrke som de selv. Derfor nyder Rahanweyn-klanerne en lidt større respekt hos Marehan-klanerne end det er tilfældet for Garre-klanerne. Han gjorde dog også opmærksom på, at det alene er i Bardera, at der tidligere har været problemer mellem de tre klaner.

Ifølge Abdishakur Othowai har der gennem en lang årrække været omfattende genbosættninger af Marehan-klaner i Gedo-regionen. Allerede i 1977-80 resulterede Ogaden-krigen mellem Somalia og Etiopien i store folkeflytninger. Således blev mange Marehan-medlemmer flyttet fra Etiopien til især Luuq og Bur Dabo.

Den daværende somaliske regering under ledelse af Siad Barre støttede Marehan-bosætterne i Gedo med bl.a. landbrugsredskaber, samtidig med at en japansk NGO forsøgte at overtale Rahanweyn-klanerne til at acceptere de nye Marehan-bosættere, bl.a. med argumentet om, at der var tale om en midlertidig foranstaltning. Marehan-bosætterne opholder sig endnu i dag i de nævnte områder og resultatet er blevet en marginalisering af Rahanweyn- og Gabaweyn-klanerne i området.

Borgerkrigen i Somalia i begyndelsen af 1990'erne fik de fleste Gabaweyn-klaner til at flygte ud af Gedo-regionen og tage ophold i Kenya og Etiopien. Derved fik Marehan-klanerne mulighed for endelig at sikre sig den politiske magt i Gedo-regionen. Abdullahi Sheikh Mohamed, UNOPS/SRP vurderede, at denne magtovertagelse var resultatet af en langsigtet strategi fra daværende præsident

Siad Barres side, idet Gedo-regionen allerede var blevet etableret i 1974, med det formål at skabe en regional basis for Marehan-klanerne.

Siden 1994 er der gennemført en række forsoningsmøder mellem klanerne forskellige steder i Gedo-regionen. I 1994 gennemførtes den første forsoning i Gedo-regionen mellem Ogadeni-, Rahanweyn- og Marehan-klanerne i Bardera. Resultatet af dette blev fred i Bardera, og denne forsoning var et første skridt mod fred i store dele af det centrale og dele af det sydvestlige Somalia, dvs. i regionerne Bay, Bakool og Gedo, men også i Lower og Middle Juba.

I februar 1996 blev der afholdt et næste forsoningsmøde mellem Rahanweyn- og Marehan-klaner i Bardera. Dette var et forsøg på at genoplive handelen mellem Bay-, Bakool- og Gedo-regionerne. Resultatet af forsoningen blev denne gang fri bevægelighed mellem de tre regioner. Det meget vanskelige spørgsmål om ejendomsforholdet til landbrugsjorden var dog fortsat uløst og der afholdes jævnligt forsoningsmøder om dette spørgsmål mellem Rahanweyn-, Gabaweyn- og Marehan-klanerne.

Endnu i dag betragter Marehan-klanerne Bardera som sit hovedsæde og de dominerer da også dette område politisk. Addulahi Sheikh Mohamed, National Professional Project Personel, UNOPS, Mandera var overbevist om, at jordspørgsmålet vil blive langvarigt, men var samtidig ikke i tvivl om, at det vil blive løst på fredelig vis gennem forsoning. Han henviste i den forbindelse til, at en del Marehan-medlemmer rent faktisk har returneret en del af landbrugsjorden til dens rette ejere, det vil især sige Gabaweyn-medlemmer. Dette er specielt udpræget i Luuq-distriktet. Han understregede dog, at størstedelen af Gabaweyn-befolkningen endnu ikke har generhvervet deres jord og derfor fortsat befinder sig som flygtninge i Etiopien, bl.a. i Dolo (dvs. i den del af den somalisk/etiopiske grænseby Dolo, der ligger i Etiopien).

Barry Sesnan, UNOPS/SRP, gjorde ligeledes opmærksom på, at Gabaweyn-befolkningen har store problemer med at kunne generhverve den jord de tidligere flygtede fra. Han fremlagde i den forbindelse to appeller af henholdsvis 27. april 1998 og 4. september 1998 fra Gabaweyn-, og andre Bantu-befolkninger, der tidligere levede i Gedo, men nu opholder sig som flygtninge i nabolandene Kenya og Etiopien. Brevene er vedlagt som bilag 4 og 5.

Førstnævnte appel indeholder en klage fra Garre Mare-, Gabaweyn- og Wakh Doore-ældrerepræsentanter i Dolo-distriktet i Gedo. Klagen drejer sig om, at flere medlemmer af de nævnte befolkningsgrupper endnu ikke har fået den jord tilbage som Marehan-medlemmer overtog under krigen. Appellen opfordrer UNOPS/SRP til at ophøre med sine aktiviteter i de områder, hvor ejendomsspørgsmålet endnu er uløst. Således finder appellens underskrivere, at UNOPS/SRP med sine projekter bistår de Marehan-medlemmer, der uretmæssigt har overtaget ejendomme fra Garre Mare-, Gabaweyn- og Wakh Doore-befolkningerne. Ifølge appellen lever disse nu som flygtninge i Mandera i Kenya og i Dolo og Suftu i Etiopien.

Af appellen dateret den 4. september 1998 fra Gabaweyn-ældrerepræsentanter i Mandera fremgår, at Gabaweyn især levede som agerbrugere i områderne mellem de to floder Juba og Shabelle samt ikke mindst i landbrugsområderne i Luuq-, Dolo-, Bur Dubo- og Badera-distrikterne. Gabaweyn-befolkningen beklager sig over at de, til trods for at de før borgerkrigen levede fredeligt side om side med Marehan-befolkningen, havde været nødsaget til at flygte fra deres ejendomme. Endnu i dag opholder de sig, ifølge brevene, som flygtninge i Mandera (Kenya) og i Dolo og Suftu (Etiopien). Af brevene fremgår, at der lever ca. 100.000 Gabaweyn som flygtninge de nævnte steder

samt at disse flygtninge ikke modtager nogen form for international hjælp. Derfor anmoder de UNOPS/SRP om bistand til bl.a. at gennemføre en forsoningsaftale mellem Gabaweyn og Marehan samt at gøre det muligt for flygtningene at blive repatrieret og genbosat i deres tidligere hjemegne i Gedo-regionen.

Imidlertid gjorde District Commissioner Mohamed Mohamed Aden, Luuq det klart for delegationen, at spørgsmålet om ejendomsforholdet til jorden i Luuq stort set er blevet løst ved forsoning mellem Gabaweyn- og Marehan-klanerne i området. Han oplyste således, at der alene udestår 3 sager om landbrugsjord og 1 sag vedrørende en ejendom i hele Luuq-distriktet. Han understregede, at disse 4 sager snarest vil blive forelagt domstolen i Luuq. Han benægtede i øvrigt at der eksisterede en befolkningsgruppe kaldet "Bantu" i Gedo-regionen.

Medarbejderne ved UNOPS/SRP i Mandera opstillede følgende oversigt over de største klaners indbyrdes forhold:

1. Rahanweyn-klaner, inkl. Bantu-befolkningerne Gabaweyn og Garre.
2. Marehan-klaner.
3. Ogadeni-klaner.
4. Dir-klaner.

Abdishakur Othowai, Coordinator, Nomadic Primary Health Care Programme, Mandera var dog af den opfattelse, at til trods for at Gedo-regionen generelt opfattes som en Marehan-region, så er Marehan-klanerne kun den fjerde største klangruppe i Gedo. Såvel Rahanweyn- som Bantu-klanerne er talmæssigt langt større end Marehan. Se bilag 6, "Major Somali Clans".

3.4.1. Garba Harre-, Belet Hawa- og Dolo-distrikterne

Ifølge "Note on Gedo region", udarbejdet af United Nations Political Office for Somalia (UNPOS) udgør Marehan-klanen en majoritet i Garba Harre-, Belet Hawa- og Dolo-distrikterne.

3.4.2. El Waq-distriktet

Vedrørende El Waq-distriktet oplyste UNPOS, at Marehan- og Garre-klanerne er ca. lige store. Abdishakur Othowai anførte dog, at El Waq må anses at være et Garre-domineret distrikt, hvor der nu forekommer et vist samarbejde mellem Marehan- og Garre-klanerne. Sidstnævnte var områdets oprindelige indbyggere, men i dag har Marehan-klanerne en uforholdsmæssigt stor politisk indflydelse og byen El Waq kan siges at bestå klanmæssigt af to dele.

3.4.3. Luuq-distriktet

Luuq-distriktet er klanmæssigt delt i en østlig og en vestlig del af Juba-floden. Den vestlige del af distriktshovedstaden Luuq bebos af Moalim-Weine-, Gobawein-, Gasar-Gudde-, Dir-, Shekal- og Jiroon-klaner. Den vestlige del bebos af Marehan-klaner. Politisk er det Marehan-klanerne der hae

kontrollen i Luuq og de øvrige klaners politiske indflydelse begrænses af, at det er Marehan-klanerne, der har flest våben. Østpå i Luuq-distriktet viger Marehan-klanernes indflydelse til fordel for andre ikke-Marehan-klaner.

Abdishakur Othowai oplyste, at før borgerkrigen var Bantu-befolkningen kaldet Gabaweyn en majoritet i Luuq, men at de fleste Gabaweyn-medlemmer under krigen flygtede til Etiopien. Marehan-klanen, der ikke traditionelt var agerbrugere som Gabaweyn, har i en vis udstrækning overtaget landbrugsjorden fra Gabaweyn-befolkningen. Disse arbejder nu i et stort antal som landarbejdere for Marehan-medlemmerne.

3.4.4. Bardera-distriktet

Bardera-distriktet i den sydlige del af Gedo-regionen blev besøgt af Udlændingestyrelsen og Statens Invandrarverk i foråret 1997. Klanforholdene i denne del af Gedo findes beskrevet i "Rapport fra nordisk fact-finding mission til det centrale og sydlige Somalia, 15. februar – 14. marts 1997", s. 58-61. Bardera-distriktet er klanmæssigt langt mere kompliceret end de øvrige distrikter i Gedo-regionen.

UNPOS anfører i "Note on Gedo region", at før borgerkrigen brød ud i 1990, var Bardera hovedsagelig hjemsted for forskellige Rahanweyn-klaner: Gelidle, Elay, Maolim-Weine, Harin, Laysan, Shanta-Alemo og Asharaf-medlemmer. Desuden fandtes Awlihan og Darod-klaner i Bardera. Bardera-distriktet består af godt 180 landsbyer, som hovedsagelig bebos af Rahanweyn-klaner.

Traditionelt var Marehan-klanerne en minoritet i Bardera, dvs. før Oktober-Revolutionen i 1969. Dengang var kun én landsby i Bardera-distriktet kaldet Serinly beboet af Marehan-klaner. I 1960'erne var Awlihan-klanen en majoritet i den vestlige del af Bardera by. Bardera er ligesom Luuq delt i en vestlig og en østlig del. Den østlige del, hvor hoveddelen af byen ligger, var dengang Rahanweyn-klanernes beboelsesområde, mens den vestlige del bebos af såvel Awlihan- som Marehan-klaner. I perioden 1988 - 1990 blev Awlihan-medlemmer dog drevet bort fra Bardera af Marehan-klanerne og siden da har de fleste Awlihan-medlemmer opholdt sig i et område mellem Sakow- og Jilib-distrikterne i Middle Juba-regionen syd for Gedo. I de senere år er et stort antal Rahanweyn-klaner returneret til Bardera by. Men da såvel Rahanweyn- som Awlihan-klanerne er militært svagere end Marehan-klanerne, har begge klaner ikke megen politisk indflydelse. Bardera kontrolleres således i dag af Marehan-klanerne. Abdishakur Othowai anførte, at før borgerkrigen var Rahanweyn-klanerne den største befolkningsgruppe i Bardera.

3.5. Internt fordrevne

De internt fordrevne i Gedo-regionen stammer i stor udtrækning fra nabo-regionerne Bay og Bakool og mange tilhører Rahanweyn-klanerne. En stor del af disse flygtede til Gedo i efteråret 1995, da general Aideed's Somali National Alliance (SNA) militsstyrke havde erobret bl.a. Baidoa i Bay-regionen.

Desuden findes en stor gruppe internt fordrevne tilhørende forskellige Bantu-grupper. En del Bantu-befolkninger opholder sig tillige som flygtninge i Etiopien og Kenya. Disse er blevet drevet på

flugt, idet deres landejendomme i stor stil er blevet eksproprieret af somaliere, der ikke tidligere var agerbrugere, men som under krigen mistede deres sædvanlige indtægtskilder og derfor kastede sig over den militært betydningsløse Bantu-befolknings jordejendomme.

Dette problem, som også findes flere andre steder i Somalia, er blevet yderligere forstærket af, at mange Marehan-medlemmer med oprindeligt hjemsted i Mogadishu under krigen flygtede til bl.a. Luuq og andre steder i Gedo. De fleste af disse internt fordrevne Marehan-medlemmer havde mistet al ejendom i forbindelse med krigen og flugten, og derfor overtog de agerjord fra den politisk og militært svagere Gabaweyn-befolkning i Gedo.

Det skal bemærkes, at størstedelen af officererne i tidligere præsident Siad barres hær var Marehan-medlemmer og denne klan var traditionelt, ifølge Abdishakur Othowai, en slags kriger-klan. Da Siad Barre forlod Mogadishu i januar 1991 efterlod han sig en meget stor gruppe internt fordrevne Marehan-medlemmer i Somalia. Af disse flygtede de fleste til Gedo-regionen og videre til Kenya. Othowai antog, at ca. 150.000 Marehan-medlemmer opholdt sig som flygtninge i den kenyanske grænseby Mandere indtil flygtningelejrene blev lukket i 1994. Derefter blev Marehan-flygtningene i lighed med store grupper Rahanweyn-flygtninge repatrieret til Gedo-regionen, hvor de tog ophold med støtte fra UNHCR. Se bilag 7, "Somali Refugees Repatriated from Kenya since 1992", UNHCR.

De mange internt fordrevne i Gedo-regionen lever i lejre eller anden midlertidig bosættelse i eller omkring regionens byer. En stor del af de internt fordrevne har småforretninger eller værksteder i byerne og sikrer sig på denne måde en overlevelse. Delegationen besøgte en bebyggelse for internt fordrevne lige uden for Belet Hawa og fik oplyst, at som regel bosætter man sig efter klantilhørsforhold. Således fik delegationen forevist en bebyggelse, som angiveligt alene husede Marehan-medlemmer, der i sin tid var blevet fordrevet fra Mogadishu.

I forbindelse med disse bebyggelser var der en hektisk markedsaktivitet, og trods de primitive forhold var mange mennesker beskæftigede med alt fra byggeri og brøndgravning til småhandel og snedkeri. Steve Gluning, Field Security Officer, World Food Programme (WFP) oplyste, at WFP ikke distribuerer fødevarer hverken i Gedo eller andre steder i Somalia, idet fødevaresituationen er af en sådan karakter, at dette ikke er nødvendigt.

3.6. Infrastruktur

Selv før borgerkrigen i Somalia var Gedo-regionens infrastruktur relativt ringe. Der eksisterede kun enkelte asfalterede veje i regionen, men i dag er vejnettet næsten rudimentært og der findes ingen asfalterede veje. På lange strækninger mellem Belet Hawa og Dolo eksisterer der ingen vej og delegationens biler kørte næsten udelukkende på spor i terrænet. Italien byggede i 1930'erne en vej mellem Dolo og Luuq. Denne vej er i dag ødelagt og kan over lange strækninger ikke benyttes. Delegationen blev i øvrigt frarådet at køre i bil fra Luuq til Bardera, da vejen mellem de to byer om muligt var i en endnu dårligere forfatning.

Under delegationens besøg i byerne Belet Hawa, Dolo og Luuq kunne det konstateres, at en stor del af bygninger af sten og beton var ødelagte, udplyndrede eller blot forfaldne. Ingen af byerne havde bygninger, der var i en sådan tilstand, at myndighederne fandt at der kunne afholdes møder med delegationen i disse. Således blev møderne i Belet Hawa afholdt i gården hos SNFs formand, i Dolo

blev mødet afholdt på måtter i en baggård blandt et antal mindre bygninger og i Luuq blev møderne afholdt i AMREFs lokaler uden for byen.

I Luuq var der et antal større bygninger som italienerne havde bygget i kolonitiden, bl.a. et fængsel, en residens for den italienske guvernør, en administrationsbygning og en politistation. Samtlige regeringsbygninger var dog stærkt forfaldne og enkelte var blevet bombet af de etiopiske styrker under krigen mod Al-Itihad. Således var politistationen delvist ødelagt af bomber. Samtlige bygninger var stort set tømt for indhold, der fandtes således kun enkelte primitive bænke og borde i distriktsrådets kontor og lokalerne bar ikke synlige tegn på at blive anvendt.

Byerne bærer således stærkt præg af borgerkrigens ødelæggelser, og langt størstedelen af befolkningen i Gedo bor i primitive hytter uden vand og elektricitet. Der findes i det hele taget ingen elektricitetsforsyning i regionen ud over de generatorer, som mere velstillede privatpersoner ejer. Der findes ingen vandforsyning i byerne bortset fra hånddrevne (og enkelte maskindrevne) brønde.

3.7. Økonomiske forhold

UNDOS-rapporten fra 1995 (UNDOS 1995a) anfører, at kun ca. 20% af Gedo-regionens landareal kan dyrkes på naturlig vis. 80% af de dyrkbare områder findes i de frugtbare arealer langs Juba-floden.

Af UNOPS/SRPs halvårsrapport for 1998 (UNOPS/SRP 1998a) fremgår, at de generelle økonomiske aktiviteter i Gedo er husdyravl, agerbrug og handel med nabo-regionerne og -landene. Handelen med nabolandene Etiopien og Kenya foregår dels som registreret handel via officielle grænsestationer i Belet Hawa og El Waq på grænsen til Kenya og i Dolo på grænsen til Etiopien. Derudover forgår der en betydelig uofficiel handel over grænserne til både Kenya og Etiopien. Endelig forekommer der en omfattende småhandel i alle byer og landsbyer.

Kenneth Menkhaus, Assistant Professor, Davidson College/Consultant, UNDOS vurderede, at økonomien i Gedo-regionen er relativt god og betegnede handelen i regionen som "booming". De handlende i Gedo har således en større profit end f.eks. de handlende i Hargeisa i Nordvestsomaliland (Somaliland). Han henviste til, at Gedo-regionen er et handelscentrum for en livlig handel mellem Somalia og Kenya/Etiopien. Der transporteres store mængder af varer fra Mogadishu til Bardera på lastbiler. Bardera er, som den største by i Gedo-regionen, centrum for denne handel og der forekommer en livlig overførsel af penge såvel fra udlandet som til og fra Mogadishu.

Han oplyste, at langt størstedelen af den kapital, der blev akkumuleret i Bardera returnerede til Mogadishu med henblik på yderligere import af varer fra Mogadishu (og Merka). Dette betegnede Kenneth Menkhaus som et klart økonomisk sundhedstegn, idet pengene forblev i Somalia. Men han understregede samtidig, at han selv var overrasket over hvor lidt kapital, der reelt findes i Gedo-regionen. Stort set al kapital er borte fra området, og ikke mindst i Luuq er fraværet af kapital tydeligt. "Folk Luuq er fattige og der næsten ingen penge i omløb", oplyste Kenneth Menkhaus. Han gjorde det således klart, at gruppen af forretningsfolk der er i besiddelse af en væsentlig handelskapital er meget lille. Han anså i øvrigt, at Somalia Rehabilitation Project's (SRPs) Small Loan Fund (SLF)-projekt er meget vigtigt for økonomien i Gedo.

Langt størstedelen af de importerede varer i Gedo stammer fra Mogadishu, og derfor er vejenes tilstand samt sikkerheden i Gedos nabo-regioner af vital betydning for den fortsatte handel. Under delegationens ophold i Luuq besøgte denne en omlastningsplads for importerede varer fra Mogadishu. På pladsen sås et antal lastbiler fra Mogadishu, hvorfra der fandt en omladning sted til såkaldte "Marehan-lastbiler". Disse lastbiler stod derefter for den videre transport af varerne til bestemmelsessteder i Gedo.

Distriktsrådet i Luuq oplyste, at man er begyndt at beskatte handelen i området. Således blev varerne fra Mogadishu og handelen med husdyr beskattet, og skatteindtægterne anvendt til bl.a. at aflønne politiet.

Produktion af husdyr er imidlertid den vigtigste økonomiske aktivitet i Gedo. Ovennævnte kilde oplyste, at en regeringskilde fra tiden lige før borgerkrigen har anslået antallet af husdyr i Gedo til ca. 3 millioner. Dette tal omfatter kameler, geder, får og kvæg. Landbrugsproduktionen er af stor betydning for bantuer og medlemmer af Rahanweyn-klanerne.

Barry Sesnan, Area Manger (Gedo Region), UNOPS/SRP fandt i øvrigt, at befolkningens overlevelsestrategier fungerede efter hensigten under oversvømmelseskatastrofen i vinteren 1997/98. Således var store dele af den ramte befolkning i stand til at overleve på oplagrede ressourcer. Et andet resultat af oversvømmelserne var, at flere steder blev landbrugsjordens fertilitet øget som følge af, at oversvømmelserne tilførte jorden mineraler. Men andre steder blev en del landbrugsjord delvist ødelagt af tilsanding.

4. Myndighedsstruktur, administration og politisk ledelse

4.1. Generelt

Der findes ikke en effektivt fungerende, civil administration i Gedo-regionen (UNOPS/SRP 1998a). Der findes imidlertid en regional SNF-baseret administration. Denne administrative struktur blev dannet i 1997 som følge af det politisk-administrative vakuum forsoningen mellem SNF og Al-Itihad og den efterfølgende opløsning af Al-Itihad efterlod. Således oplyste Mohamed Mohamed Aden, Chairman, District Council, Luuq, at distriktsrådet i Luuq i første omgang blev etableret i en slags "emergency-situation", dvs. i perioden efter den 12. juni 1997, da Al-Itihad mistede kontrollen med Luuq. Tidligere var Luuq hovedsædet for Al-Itihad.

4.2. Administration og myndighedsstruktur

Ifølge Mohamed Mohamed Aden består distriktsrådene indtil videre af medlemmer, som ikke er valgt på traditionel eller demokratisk vis, men som dog nyder generel anseelse i lokalsamfundet. Dvs. at ældrerådene i området ikke har valgt repræsentanterne til distriktsrådet, men Mohamed Mohamed Aden understregede, at ældrerådene har mandat til at foreslå kandidater til distriktsrådet ligesom ældrerådene rådgiver distriktsrådet. Dermed har ældrerådene trods den aktuelle politisk-administrative situation en vis indflydelse på den daglige administration. Abdulahi Sheikh Mohamed, UNOPS/SRP understregede dog betydningen af, at alle medlemmer af distriktsrådene i Gedo er valgt af SNF. Flere af Gedo-regionens distriktskommissærer er tillige medlemmer af SNFs Executive Committee (se nedenfor).

Ældrerådene i Gedo-regionen blev af samtlige kilder beskrevet som velfungerende og i besiddelse af sin traditionelle rolle som forsoningsorgan overalt i regionen. Samtlige kilder understregede tillige, at ældrerådernes centrale funktion, nemlig at medvirke til forsoning og kompensation, dvs. erlæggelse af blodpenge (den såkaldte *Diya*-kompensation) var intakt.

4.2.1. Development Management Groups (DMGs)

Ældrerådernes og distriktsrådenes teknisk-administrative funktion består konkret i, at disse har ansvaret for de såkaldte Development Managements Groups (DMGs), som findes etablerede i samtlige regionens distrikter. DMG'erne er således en del af distrikternes administration. Såvel District Commissioner Mohamed Mohamed Aden, Luuq som Sa'id Ali Mumin, Team Leader, DMG i Belet Hawa oplyste således, at DMG'erne blev dannet i foråret 1997 med henblik på at skabe udvikling på distriktsniveau. Dannelsen skete på basis af lokalsamfundenes udtrykte behov og det var ældrerådene og distriktsrådene der konkret oprettede DMG'erne. DMG'er findes ifølge Mohamed Mohamed Aden i samtlige distrikter i Gedo-regionen og de kontrolleres alle af distriktets District Commissioner. DMG'erne skal ifølge Sa'id Ali Mumin tages som et udtryk for den manglende lokaladministration i Gedo.

DMG'erne ses i dag af UNOPS/SRP som det lokale led, hvorved donorer og FN-organisationerne kan implementere deres projekter lokalt i Gedo-regionen. Han understregede, at ingen DMG-medarbejder modtager betaling for sit arbejde for DMG.

Ifølge Sa'id Ali Mumin har DMG'erne følgende hovedopgaver:

- etablere forbindelse mellem internationale NGO'er og donorer samt lokalsamfundene
- formulere bæredygtige, lokale udviklingsprojekter
- forsone befolkningsgrupper i lokalområdet

UNOPS/SRP stiller en række krav til de lokale DMG'er med henblik på såvel at støtte det man betegner som "good governance" og samtidig sikre gennemsækelighed og ansvarlighed i forbindelse med implementeringen af deres projekter. UNOPS/SRP kræver således, at DMG'erne viser evne til at:

- sikre at lokale uoverensstemmelser løses
- diskutere lokalsamfundenes behov
- formulere bæredygtige løsningsforslag for lokalsamfundenes behov
- mobilisere lokale ressourcer
- regelmæssigt overvåge projekternes fremskridt

Barry Sesnan, UNOPS/SRP i Gedo-regionen, oplyste, at han fandt samarbejdet mellem hans organisation og DMG'erne i Gedo for meget tilfredsstillende og problemfrit.

4.2.2. Ældreråd

Til trods for at ældrerådene visse steder i Somalia overskygges af lokale militsledere, er de, ifølge Human Development Report, Somalia 1998 stadig en dominerende institution de fleste steder. I princippet har alle gifte mænd i en klan ret til at tale i klanforsamlingen (kaldet *shir*). Derfor betegnes nomadernes Somalia ofte som et "pastoral democracy".

Klanernes ældreråd har som regel en række fremtrædende personer fra klanen som medlemmer. Disse kan være rekrutteret på forskellig måde, nogle vil være velstående, mens andre er kendt for at have talegaver, tilhøre en militært eller økonomisk magtfuld slægt eller være veluddannede. Det er dog karakteristisk, at ældrerådene ofte reagerer mere på konkrete hændelser end de konkret handler. Men såfremt et ældreråd består af socialt ansvarlige medlemmer vil rådet ofte være i stand til at sørge for befolkningens sikkerhed i et givet område.

I visse somaliske samfund er der et hierarki af ældre, således i Gedo-regionen. Her har Marehan-klanen sin egen "konge", kaldet *ugaas*, som står øverst i klanhierarkiet.

Forholdet mellem ældrerådet og den lokale klanmilits er ofte meget komplekst. Til tider kan de to "institutioner" have fælles klanbaserede interesser og til andre tider kan der opstå en konkurrencesituation om hvem der har den endelige myndighed.

Kenneth Menkhaus fremhævede ældrerådernes forsoningsrolle på lokalt plan. Hans erfaringer viste, at såfremt der opstår en konflikt indenfor en klan, er det ældrerådene, der er klart bedst rustet til at løse en sådan på fredelig vis. Han understregede endvidere betydningen af ældrerådernes hurtige reaktion på en evt. uoverensstemmelse. Ældrerådene vil straks gribe ind og løse konflikten og dermed modvirke, at konflikten udvikler sig til en større begivenhed. Kenneth Menkhaus vurderede, ligesom en lang række andre kilder, at ældrerådene i Gedo-regionen er intakte, og at de fungerer stort set efter hensigten.

District Commissioner, Mohamed Mohamed Aden, Luuq oplyste, at de lokale ældreråd anvendes som rådgivere for distriktsrådet, herunder i spørgsmål om hvem der udpeges som medlemmer af rådet.

Barry Sesnan, Area Manager (Gedo regionen), UNOPS/SRP og flere af hans ansatte oplyste, at der visse steder i Gedo-regionen findes et fænomen man kalder "pseudo-ældre". Dette er personer, der ikke nyder samfundets respekt og som alene har til hensigt, at få personlige fordele af NGO'ernes tilstedeværelse i området. Herfra adskiller sig de såkaldte "chiefs", der respekteres som særdeles effektive fredsmæglere, der sætter deres eget liv på spil for at hindre konflikters udvikling. Disse ældre har en meget vigtig rolle i det sydvestlige Somalia. Det er i øvrigt ældrerådene, der sørger for, at der sker tilbagebetaling fra låntager i UNOPS' projekt "The Small Loan Fund".

4.2.3. Marehan-klanernes Ugaas

Kenneth Menkhaus oplyste, at Ugaas Omar Ugaas Hirsi repræsenterer alle Marehan-subklanerne og er uanfægtet af evt. klanfraktioner indenfor Marehan-klanen. Han beskrev Ugaas'ens rolle i forsoningsprocessen som "crucial". Ugaas'en er en slags konge for Marehan-klanerne i Gedo-regionen og er den absolut højeste autoritet blandt Marehan-klanerne i Gedo.

Barry Sesnan, Area Manager (Gedo regionen), UNOPS/SRP oplyste, at Ugaas'en uden tvivl er en autoritet. Han tilføjede dog, at særligt de unge Marehan-medlemmer ofte betvivler hans intellektuelle kapacitet, ligesom der sættes spørgsmålstejn ved den vejledning, som han modtager. Uanset dette er der ingen der benægter hans autoritet og alle imødekommer indkaldelser fra Ugaas'en.

Dette blev bekræftet af District Commissioner i Luuq, Mohamed Mohamed Aden, der tilføjede, at han suppleres af de såkaldte chiefs - som han i øvrigt betegnede som "peacelords" - der er ledere af Marehan-underklanerne.

4.2.4. Den politiske ledelse

Den overordnede politiske ledelse af Gedo-regionen varetages af SNFs Central Committee, som til dette formål har nedsat en såkaldt Executive Committee også kaldet Standing Committee. Denne ledelse gælder desuden også for den Marehan-dominerede del af Galgaduud-regionen i det østlige Somalia.

SNF er, ifølge Mohamed Mohamed Aden, en Marehan-baseret politisk front. Dog gjorde såvel Andrew Fitzgibbon som Abdishakur Othowai opmærksom på, at også andre klaner end Marehan

kan være medlemmer af SNF. SNF anses at have fuld kontrol over Gedo-regionen. SNFs højeste råd er kongressen, som ledes af SNF-formanden Omar Hagi. Kongressen udpeger SNFs formand og viceformand.

Kenneth Menkhaus oplyste, at der ikke siden 1993 har været afholdt en SNF-kongres. Ledelsen af SNF har således ikke været på valg siden dengang. Han oplyste videre, at Ugaas'en i august 1998 har erklæret, at såfremt der blev afholdt en SNF-kongres ville der være risiko for, at hele ledelsen af SNF bliver udskiftet.

Foruden at varetage den politiske ledelse af Gedo-regionen har SNF også ansvaret for den eksterne og interne sikkerhed i Gedo. Til dette formål har SNF sin egen militsstyrke.

5. Sikkerhedsforhold

5.1. Generelt

Der er specielt to forhold, som kræver opmærksomhed, når den overordnede sikkerhedssituationen skal vurderes i Gedo-regionen. Det ene forhold er Al-Itihads fortsatte velvilje til indgå i forsonings- og fredsprocessen, og det andet er muligheden for en politisk splittelse i SNF. Wayne Long, Chief Security Adviser, UNDP gjorde dog klart, at han ikke fandt risikoen for en genoptagelse af den væbnede kamp mellem SNF og Al-Itihad, eller en splittelse i SNF med væbnet konflikt til følge, for alvorlig.

Kenneth Menkhaus betegnede Gedo-regionen som "a very safe place". Han anså således at det var sikrere i Gedo end i f.eks. Kenya. Han understregede, at han har rejst med bil overalt i regionen og aldrig anvendt vagter under disse rejser.

Også Andrew Fitzgibbon, UNOPS/SRP oplyste, at man i dag kan rejse overalt i Gedo-regionen uden brug af bevæbnede vagter. En indikation på den relativt gode sikkerhedssituation i Gedo er desuden, at biludlejerne i regionen ikke længere kræver, at lejeren af en bil skal medbringe bevæbnede vagter under kørselen.

Under delegationens rejser i Gedo, dvs. til byerne Belet Hawa, Dolo og Luuq benyttede denne sig af lejede biler og benyttede på intet tidspunkt vagter, hverken under kørselen mellem de nævnte byer eller under dens møder og besøg.

Barry Sesnan, UNOPS/SRP oplyste, at hans kontor ikke har anvendt vagter under medarbejdernes rejser i Gedo gennem de seneste godt 2 år.

Forsoningsprocessen mellem SNF og Al-Itihad, hvis første del blev afsluttet i august 1998 har, ifølge Steve Gluning, medført en yderligere forbedring af sikkerhedssituationen i hele Gedo-regionen. Steve Gluning understregede, at Gedo-regionen i dag må anses at være én af de mest sikre regioner i Somalia. Han henviste i den forbindelse til, at det ikke er nødvendigt at medbringe vagter på nogen rejse i regionen. Han gjorde det endvidere klart, at hans syn på sikkerheden gælder for hele Gedo-regionen.

Wayne Long gav udtryk for samme holdning og fandt, at sikkerheden i Gedo var blevet stærkt forbedret gennem de seneste måneder. Såvel Steve Gluning som Wayne Long udtrykte optimisme med hensyn til de fremtidige sikkerhedsforhold, men Wayne Long understregede, at det naturligvis er vanskeligt at give en langsigtet vurdering af sikkerhedsforholdene i Gedo. Dette forhold gælder i øvrigt overalt i Somalia.

Steve Gluning og Barry Sesnan anså, at det faktum at UNOPS/SRP var i stand til at implementere sine projekter i Gedo-regionen ved hjælp af de distriktsbaserede, såkaldte Development Management Groups (DMGs) også kan tages som et udtryk for en særdeles positiv sikkerhedssituation i Gedo-regionen. Barry Sesnan understregede endvidere, at hans kontor udelukkende samarbejdede med ældrerådene og myndighederne på distriktsniveau, herunder især

de nævnte DMGs. UNOPS/SPR samarbejder således ikke til daglig med SNF-ledelsen vedr. implementeringen af sine projekter i Gedo.

Endelig skal det bemærkes, at UNOPS/SRPs valg af hvor man henlægger sine aktiviteter i Somalia bl.a. er betinget af sikkerhedsniveauet i en given region.

5.2. Forsoningsprocessen mellem Al-Itihad og Somali National Front (SNF).

Sikkerheden i Gedo-regionen har gennem de seneste år været betinget af den væbnede konflikt mellem Somali National Front (SNF), den fundamentalistiske, islamiske militsbevægelse Al-Itihad og Etiopien. Denne konflikt har været koncentreret i regionens nordlige del og distriktshovedstaden Luuq har været Al-Itihads hovedsæde i Gedo.

Den 9. juni 1998 indgik SNF og Al-Itihad en endelig forsoningsaftale i El-Adde i Gedo. Aftalen kaldet "The Reconciliation Accord at El-Adde" vedlægges i sin engelske og somaliske form som bilag 8. Aftalen er underskrevet af Ugaas of Sade Community, Ugaas Omar Ugaas Hirsi samt Al-Itihads viceformand Sheekh Mohamud Moallim Noor og SNFs viceformand Dr. Ali Mohamed Mukhtar (han omtales normalt som Ali Nuur). Siden denne aftales indgåelse er der blevet afholdt yderligere forsoningsmøder, som alle danner en opfølgning på aftalen.

Selve forsoningskonferencen blev ledet af Marehan-klanernes øverste traditionelle leder, Ugaas Omar Ugaas Hirsi. Barry Sesnan oplyste, at ca. 80% af Al-Itihads medlemmer var Marehan-medlemmer.

Den seneste konference blev afholdt i El-Adde i juli-august 1998. Konferencen blev, ifølge Barry Sesnan, støttet økonomisk med et mindre kontantbeløb af FN. Ugaas Omar Ugaas Hirsi nyder almen anseelse i Gedo-regionen og er respekteret af alle grupper. Barry Sesnan oplyste dog, at en del yngre intellektuelle betragter Ugaas Omar Ugaas Hirsi, som en traditionel leder af mere symbolsk betydning. Dette modsiges dog af det faktum, at Ugaas Omar Ugaas Hirsi gentagne gange har været i stand til at medvirke positivt til forsoninger mellem forskellige klanfraktioner i Gedo.

Steve Gluning betegnede en af Al-Itihads ledende skikkelser, medunderskriveren af forsoningsaftalen, Sheekh Mohamud Moallim Noor, som seriøs, fornuftig, moderat og magtfuld.

Barry Sesnan betegnede forsoningsprocessen som en succes. Selv i El Waq-området nær grænsen til Kenya, hvor der så sent som i begyndelsen af 1998 blev kæmpet mellem SNF og Al-Itihad, er der nu fredeligt. El Waq er på en gang blevet et centralt trafikalt knudepunkt i trafikken mellem Kenya og Gedo. Wayne Long havde samme opfattelse og understregede, at sikkerhedsproblemerne i El Waq nu er løste, til trods for at El Waq var det sidste sted i Gedo-regionen, hvor der blev kæmpet mellem Al-Itihad og SNF og Etiopien. Wayne Long oplyste, at SNF og Al-Itihad faktisk står meget tæt på hinanden i forsoningsprocessen.

Abdishakur Othowai var mindre optimistisk vedrørende forsoningsaftalen og betegnede forsoningen mellem Al-Itihad og SNF som svag. Han støttede sit synspunkt med, at SNF er splittet i spørgsmålet om Al-Itihad. En gren af SNF var imod forsoningen, hvilket svækker aftalen – en klar forsoning forudsætter nemlig et enigt SNF. Et andet svagt punkt i forsoningsprocessen er, at Al-Itihad ikke har overdraget sine tunge våben til SNF, men derimod henlagt disse på forskellige lagre i Gedo. Det som styrker forsoningen er dog, at de tidligere Al-Itihad medlemmer alle er blevet

optaget i Gedo-regionens befolkning uden problemer. Dette betyder på den anden side ikke, at de tidligere Al-Itihad-medlemmer har aflagt sig sin identitet.

Forsoningsaftalen blev betegnet som "midlertidig og ikke fuldt gennemført" af Abdishakur Othowai, der i øvrigt tvivlede på, at en endelig fredsaftale vil blive gennemført. Han fremhævede dog, at Al-Itihad medlemmer ikke længere bærer på tungere våben i Gedo, det er alene SNF der har adgang til disse. Al-Itihads "*technicals*" er blevet demobiliserede, dvs. de påmonterede maskinkanoner eller lign. våben er blevet fjernet. Der er således alene SNF, der i dag besidder "*technicals*" i Gedo-regionen.

Både Barry Sesnan og Steve Gluning bekræftede, at Al-Itihad har oplagret sine våben, inklusive sine tunge våben på lagre flere steder i Gedo samt, at det alene er SNF, der har adgang til tunge våben.

5.3. Al-Itihad

Ifølge Human Development Report, Somalia 1998 kan bevægelsen Al-Itihad ses som en radikal islamisk eller fundamentalistisk organisation. Det fremgår videre, at en del somaliere generelt viser sympati over for bevægelsen, dog uden at de af den grund bliver medlem af bevægelsen.

Bevægelsen har en vis tiltrækningskraft hos veluddannede yngre mænd. Al-Itihad skaffede sig kontrol over en række byer i det sydvestlige Somalia indtil de blev endelig drevet på flugt af de etiopiske styrker i 1997. Al-Itihad er repræsenteret mange steder i Somalia, men det er uvist om bevægelsen har et specifikt hovedkvarter i landet. Al-Itihad har en langsigtet strategi og foretrækker at satse på folkelig uddannelse og bred støtte. Men selvom bevægelsen ikke er klanbaseret har interne klanstridigheder været vanskelige at bekæmpe. Derfor har bevægelsen været udsat for gentagne klanbaserede splittelser. (Se i øvrigt afsnit 16: Oversigt over politiske bevægelser).

Abdishakur Othowai, der ifølge Barry Sesnan, har et indgående kendskab til de politiske og menneskeretlige forhold i Gedo-regionen kunne oplyste følgende om baggrunden for Al-Itihads tilstedeværelse og opløsning i Gedo-regionen:

Al-Itihad kom til Gedo i 1993. Bevægelsen kæmpede mod general Aideed's styrker i Luuq og vandt kampen. På denne baggrund accepterede de ældre i såvel Luuq som i Belet Hawa, at Al-Itihad overtog ansvaret for sikkerheden og dermed erstattede det eksisterende politi. Ca. 80% af Al-Itihads medlemmer tilhører Marehan-klanerne.

Efter Al-Itihads overtagelse af sikkerhedsansvaret opnåede bevægelsen materiel støtte fra UNHCR, som bl.a. leverede radioudstyr til Al-Itihad. Baggrunden var, at man ønskede at forbedre sikkerheden på landevejene og dermed hindre kapringer af biler etc. Ofte var det imidlertid Al-Itihad selv, der organiserede maskerede kapringer, alene for at kunne vise bevægelsens effektivitet.

Al-Itihad gennemførte en forholdsvis omfattende rekrutteringskampagne i Gedo. Dette blev som regel gennemført ved at uddele mad til de som lod sig indlemme i Al-Itihad. Der blev også organiseret en såkaldt "*food-for-guns*" kampagne, hvor Al-Itihad søgte at sikre kontrol over alle våben i Gedo. På forholdsvis kort tid opnåede Al-Itihad en udbredt sympati hos befolkningen i de områder, som de søgte at kontrollere. Abdishakur Othowai fremhævede dog, at Al-Itihad aldrig

oplyste om sin sande politiske målsætning, nemlig oprettelsen af en fundamentalistisk, islamisk stat i Somalia.

I perioden 1993-96 gennemførte Al-Itihad en militærtræning af sine medlemmer, bl.a. med hjælp af guerillasoldater stammende fra Afghanistan, Tjetjenien, Algeriet, Bosnien-Herzegovina, USA og andre lande. Den internationalt kendte terrorist Bin Laden besøgte således Gedo i 1994. På denne tid blev Luuq hovedsædet for træningen af Al-Itihads militssoldater, der skulle operere overalt på Afrikas Horn. Bevægelsens ambition var bl.a. at skaffe sig kontrol over hele Somalia.

I 1994 overskred Al-Itihad grænsen til Etiopien og kæmpede mod de etiopiske styrker inde i Etiopien, men i december 1994 blev Al-Itihad nedkæmpet af det etiopiske militær i Etiopien. Etiopien anså dog, at såfremt man fremover skulle eliminere faren for Al-Itihads ekspansion måtte bevægelsen bekæmpes i dens centrum, dvs. i Luuq.

Al-Itihads militære struktur var avanceret og blev af Abdishakur Othowai betegnet som en slags social mobilisering, hvor alle ikke-medlemmer blev anset som fjender. På denne baggrund begyndte Al-Itihad i 1995 at true det eksisterende lederskab i Gedo, inklusive Marehan-klanernes traditionelle, øverste leder Ugaas Omar Ugaas Hirsi, som de alvorligt forulempede. Desuden forfulgte Al-Itihad direkte lederne af SNF i regionen, bl.a. SNFs nuværende leder Omar Hagi.

Efterfølgende blev der skabt en alliance mellem SNFs leder Omar Hagi og Etiopien. Alliancen blev fremmet af Al-Itihad selv, idet man erklærede Omar Hagi for *persona non grata* i Gedo. Etiopien indledte i juli 1996 kampene mod Al-Itihad flere steder i Gedo-regionen, herunder i Luuq, Belet Hawa og Dolo. Al-Itihad blev nedkæmpet, men etiopierne holdt kun disse byer i 3 dage, hvorefter Al-Itihad generobrede dem. Derefter anmodede Etiopien SNF om militær støtte og i juni 1997 blev Al-Itihad atter nedkæmpet i Luuq, Belet Hawa og Dolo.

Siden da har Al-Itihad alene været at finde i "bushen" forskellige steder i Gedo-regionens landdistrikter. Al-Itihad mistede snart sin internationale støtte, og samtidig betød først tørke og dernæst oversvømmelser, at mange Al-Itihad medlemmer døde som følge af sygdomme og manglende assistance. Generelt blev Al-Itihad svækket i en sådan grad, at organisationen accepterede at indlede forsoningsprocessen med SNF.

Barry Sesnan oplyste, at et resultat af det seneste forsoningsmøde mellem SNF og Al-Itihad, som fandt sted for et par uger siden var, at Al-Itihad reelt er ophørt med at eksistere som selvstændig organisation i Gedo, og det er planen, at Al-Itihad skal blive en integreret del af SNF.

Kennet Menkhaus har gjort opmærksom på, at en person der identificerer sig med Al-Itihad ikke så meget gør dette af stærkt ideologiske grunde, der er snarere tale om en handling, der enten går ud på at vise politisk modstand mod den dominerende ledelse af SNF eller pragmatiske forretningsinteresser eller muligvis en identifikation med sin sub-klan. Han betegnede sympatien for Al-Itihad som "a veil lightly worn by Marehan", der har skiftet mellem støtte til og fra Al-Itihad og SNF, alt efter egne interesser. Al-Itihad og SNF opfattes således af mange Marehan-medlemmer blot som to politiske grene.

5.4. Somali National Front (SNF) og forsoningsaftalen.

Forsoningsaftalen mellem SNF og Al-Itihad har medført en vis splittelse i SNFs ledelse, idet nogle af lederne viste sig at være uenige om demobiliseringsspørgsmålet, dvs. hvorvidt Al-Itihad skulle aflevere sine våben i stedet for blot at oplagre disse. Bevægelsens formand Omar Hagi anser således, at Al-Itihad skal nedlægge sine våben fuldstændigt, mens viceformanden Ali Nuur har en mere forsonende holdning til Al-Itihad.

En anonym kilde i Gedo oplyste til delegationen, at uoverensstemmelserne mellem de to ledere i SNF dog er dybere end blot spørgsmålet om demobiliseringen af Al-Itihad. Kilden oplyste, at det Marehan-baserede SNF er dannet af Marehan-klanerne i henholdsvis Gedo-regionen og Galgaduud-regionen. I sidstnævnte region befinder sig en større del af Somalias Marehan-befolkning sig i Abud Waq og til dels inde i Etiopien (se bilag 6, Major Somali Clans). Ifølge kilden anser Marehan-medlemmer fra Abud Waq sig selv som mere fremtrædende end Marehan-medlemmerne i Gedo. Dette skyldes især det forhold, at Marehan-medlemmer fra Galgaduud-regionen i særlig grad var ansatte i Siad Barres administration i Mogadishu. SNFs formand Omar Hagi er således fra Abud Waq i Galgaduud-regionen, mens viceformanden Ali Nuur er fra Gedo-regionen.

Babafemi A. Badejo, Senior Political Adviser, United Nations Political Office for Somalia (UNPOS) kunne oplyse, at SNFs formand Omar Hagi tilhører Marehan-subklanen Rer Dini ligesom Ugaas Omar Ugaas Hirsi og tidligere præsident Siad Barre, og at SNFs viceformand Ali Nuur tilhører Marehan-subklanen Rer Hassan. Omar Hagi stammer imidlertid fra Galgaduud-regionen i det centrale Somalia, mens Ali Nuur er fra Gedo-regionen. Omar Hagi anses derfor som en fremmed i Gedo mens Ali Nuur betragtes som indfødt.

Kenneth Menkhaus bekræftede, at en del Marehan-medlemmer fra Abud Waq har en tendens til, at dominere SNF i Gedo-regionen. Han betegnede dette som "det fremmede element". Derfor har det ligefrem været populært blandt en del Marehan-medlemmer i Gedo at erklære, at de støtter Al-Itihad mod SNF – et slags udtryk for mishaget ved "de fremmede". Der findes ligefrem et udtryk for dette forhold: "*guri*" kontra "*galti*", hvilket betyder lokal kontra udenforstående. Kenneth Menkhaus fandt derfor, at Ugaas'ens rolle er afgørende i en evt. forsoningsproces mellem fraktioner indenfor SNF.

Han anførte i øvrigt, at der er en tendens til, at Marehan-medlemmer, der har opholdt sig i lang tid i Gedo er mere sympatiske over for Al-Itihad end nyankomne Marehan-medlemmer, der synes at nære mere sympati for SNF. Han anså, at dette kunne være baggrunden for at visse SNF-ledere, der var utilfredse med forsoningsaftalen med Al-Itihad, har forsøgt at vildlede etiopierne til at tro, at fredsaftalen med Al-Itihad ville medføre at Al-Itihad bliver en del af SNF. En af aftalerne mellem SNF og Al-Itihad går nemlig ud på, at Al-Itihad medlemmer kan optages i SNF og Kenneth Menkhaus gjorde opmærksom på, at integration af Al-Itihad i SNF betyder at "kagen må deles", hvilket betyder at visse SNF-ledere må se i øjnene, at deres positioner i SNF kan blive truet af ledende Al-Itihad medlemmer.

Såvel Steve Gluning som Barry Sesnan anså, at Ugaas Omar Ugaas Hirsi's evne til at forsone er en garanti for, at en eventuel konflikt inden for SNF vedrørende dette spørgsmål ikke blusser op, men vil blive søgt løst ved forsoning.

Babafemi A. Badejo, Senior Political Adviser, UNPOS bekræftede, at Ugaas'ens evne til forsoning er til stede, men kun så længe denne ikke bliver kompromitteret af politiske spørgsmål. Han

tilføjede, at Marehan-klanernes Ugaas repræsenterer alle Marehan-klanernes fælles interesser og indimellem anses han som disse klaners "nominate authority". Badejo understregede dog samtidig, at Ugaas'ens ord ikke er lov, han er snarere at anse som en symbolsk leder for Marehan-klanerne. Ugaas'ens politiske indflydelse er derfor symbolsk og i visse situationer vil han ikke have nogen reel indflydelse. Ugaas'en kan ikke anses som Marehan-klanernes egentlige beskytter, det er alene klanernes militære styrker der kan beskytte medlemmerne mod ydre trusler. Han gjorde det desuden klart, at en evt. konflikt i SNF efter al sandsynlighed vil blive afgjort således, at den leder som har størst militær styrke vil opnå størst støtte blandt Marehan-medlemmerne.

Babafemi A. Badejo understregede i øvrigt, at lederskabet hos Marehan-klanerne (ligesom hos andre klaner i Somalia) til tider kan være meget flydende. Han henviste til situationen i Nordøstsomalia (Puntland) hvor magtforholdet mellem de to SSDF-ledere Mohamed Abshir Muse og Abdullahi Yussuf har været skiftende.

Babafemi A. Badejo oplyste, at de første tegn på splittelse i SNF viste sig i slutningen af 1996. SNF havde indtil da været en homogen og sammenhængende klanbevægelse. En mindre gruppe i SNFs ledelse brød dengang med SNF og gik ind i Aideeds "nationale" regering i Mogadishu.

Ifølge Abdi Yussuf Dirir, Chairman, Soma-Action var der tale om, at to ledende SNF-medlemmer brød med SNF. Det var daværende viceformand Mohamed Abdi og et andet ledende medlem Khalif Sherer. Han oplyste videre, at begge personer returnerede til El Ade i Gedo i juni 1998 i forbindelse med gennemførelsen af forsoningskonferencen mellem SNF og Al-Itihad.

Babafemi A. Badejo kunne oplyse følgende om baggrunden for splittelsen i SNF:

Etiopien gennemførte sit første angreb på Al-Itihad i Gedo den 8. og 9. august 1996, hvor de etiopiske styrker angreb Al-Itihad i Luuq, Dolo og Belet Hawa. Babafemi A. Badejo understregede, at disse angreb på Al-Itihad er de eneste angreb som Etiopien erkender at have stået bag. Unavngivne NGO'er i Gedo-regionen har dog hævdet, at Etiopien efterfølgende har stået bag yderligere angreb på mål i Gedo-regionen. FN kan dog ikke bekræfte, at sådanne angreb har fundet sted.

Omar Hagi var politisk svækket som følge af bruddet i slutningen af 1996, men hans medunderskrift på Sodere-deklarationen i januar 1997 styrkede imidlertid forholdet mellem Etiopien og SNF. Etiopien håbede på, at et samarbejde med SNF i Gedo ville bane vejen for en eliminering af Al-Itihad i dette område.

De førnævnte angreb svækkede imidlertid SNF, idet en gren af SNF var imod samarbejdet med Etiopien. Et samarbejde, der resulterede i etiopiske angreb på Al-Itihad i Marehan-klanernes eget territorium, dvs. i Gedo-regionen. Følgen af disse angreb blev derfor at mange Marehan-medlemmer modarbejdede Etiopiens tilstedeværelse i Gedo og Al-Itihad opnåede faktisk større sympati i Gedo end tidligere. Endnu i dag er mange Marehan-medlemmer bekymrede over det etiopiske militærs tilstedeværelse i Gedo-regionens grænseområder.

Fredsftalen mellem Al-Itihad og SNF har skabt splittelse i SNF, men det kan ikke bekræftes, at forholdet mellem Al-Itihad og SNF er blevet forværret. Derimod anså Badejo, at der er et reelt ledelsesproblem i SNF. Den planlagte SNF-kongres, der skulle finde sted den 15. oktober 1998 er blevet udsat. Badejo anså, at der er mulighed for, at Omar Hagi indtil videre kan forhindre, at den

overhovedet finder sted og at dette vil sikre Omar Hagi's politiske fremtid for en tid fremover. Såfremt kongressen alligevel finder sted er der udsigt til, at der vælges en ny politisk ledelse. Dette vil sandsynligvis ikke hindre Omar Hagi i fortsat at påstå, at han udgør den politiske ledelse af SNF. Også Kenneth Menkhaus henviste til, at Omar Hagi er politisk svækket og derfor er i færd med at sikre sig øget politisk indflydelse.

5.5. Sikkerheden i Gedo i et regionalt perspektiv.

Babafemi A. Badejo, UNPOS oplyste, at destabiliseringen i forholdet mellem Etiopiens Ogaden-provins og Gedo-regionen tog sin begyndelse allerede i 1993-94, hvor Al-Itihad erklærede at man stod bag attentatforsøget mod den etiopiske minister Abdil Majid. Dette skabte et spændt forhold mellem Etiopien og Al-Itihad. Men allerede inden denne begivenhed var forholdet mellem Al-Itihad og SNF spændt i Gedo-regionen. Trods samarbejdet mellem UNOSOM og Al-Itihad vedrørende administrationen og etableringen af distriktsråd i det nordlige Gedo stod Al-Itihad bag flere trusler mod SNF i området.

Abdishakur Othowai anså, at den sikkerhedsmæssige stabilitet i Gedo-regionen også til en vis grad er betinget af udviklingen i Gedo-regionens naboer, dvs. de SNA-kontrollerede Bay- og Bakool-regioner i øst og det SPM-kontrollerede Kismayo-område i syd samt forholdet til Etiopien, som grænser op til Gedo-regionen i nord.

DESuden anså Abdishakur Othowai, at det i dag er SNFs attitude, at man ganske enkelt har vundet slaget om kontrollen over Gedo-regionen. SNF forudsætter, at man fortsat har støtte fra Etiopien, men den truende konflikt mellem Etiopien og Eritrea kan betyde at Etiopien eventuelt vil fokusere på sine egne problemer. Han oplyste således, at Eritrea har indgået en fredsaftale med Yemen, hvorfor Eritrea fremstår som styrket i en eventuel konfrontation med Etiopien.

Steve Gluning anså, ligesom Abdishakur Othowai, at såfremt der bliver krig mellem Etiopien og Eritrea vil Etiopien sandsynligvis trække sine udstationerede tropper nær Gedo til krigsområdet.

Steve Gluning oplyste, at der er etiopiske soldater i Dolo og muligvis andre steder i Gedo. Han anbefalede således delegationen at udvise forsigtighed under dens besøg i Dolo, og ikke nærme sig de etiopiske soldater. Det skal i den forbindelse bemærkes, at et aftalt opfølgingsmøde mellem delegationen og myndighederne i Dolo ikke blev gennemført, idet myndighederne på tidspunktet for mødet var taget over grænsen til Etiopien for dér at mødes med det etiopiske militær. Dagen forinden havde delegationen dog haft et første møde med myndighederne i Dolo.

Vedrørende forholdet mellem SNFs leder Omar Hagi og Etiopien oplyste Abdishakur Othowai, at dette var delvist anstrengt. Det etiopiske militær uddeler således ikke længere mad til SNFs soldater. Baggrunden for det spændte forhold mellem Omar Hagi og Etiopien er, at Etiopien er fortørnede over, at SNF har indgået en alliance med Aideed's SNA-styrker imod general Morgans styrker i Kismayo-området syd for Gedo-regionen.

Steve Gluning, oplyste til delegationen, at han for nylig havde aflagt besøg i området nord for Kismayo. Her var der opstillet en betydelig styrke bestående af SNF- og SNA-militser, der truer med at angribe Kismayo. Han havde noteret sig, at SNA/SNF tilsammen havde ca. 700 militssoldater og mellem 30 og 35 "technicals" i området nord for Kismayo. Baggrunden for, at

SNA/SNF ønsker at nedkæmpe Morgan i Kismayo er, at SNF vil have kontrol over havnen i Kismayo. Gedo-regionen er lukket inde i landet og har brug for en havn. SNA derimod, vil have kontrol over de rige landbrugsområder langs Jubafoden mellem Kismayo og Jilib.

Babfemi A. Badejo anså, at en årsag til den truende konflikt mellem SPM/Morgan og SNF/SNA bl.a. er Marehan-klanens forførmelse over tidligere at være blevet drevet ud af Kismayo. De vil sandsynligvis anvende vold for atter at kunne opholde sig i Kismayo. Badejo var dog i tvivl om hvad SNF/SNA egentlig havde til hensigt at opnå ved et direkte angreb på Kismayo. Han henviste til, at Majerteen-klanen i Kismayo ikke havde andre steder at opholde sig end i Kismayo, men en historisk bitterhed mellem Omar Hagi og Morgan kan være én af årsagerne til en truende konflikt.

Kenneth Menkhaus var dog i tvivl om hvorvidt SNF overhovedet var interesseret i at erobre Kismayo. Han gjorde desuden opmærksom på, at det ville være næsten umuligt for SNF at erobre byen alene, men såfremt Marehan-klanen får støtte fra Absame-klanen er der mulighed for at de sammen vil kunne erobre Kismayo. Han anså dog, at selv et vellykket angreb alene ville være en slags opvisning fra SNFs side

5.6. Minefaren.

Barry Sesnan oplyste, at der under konflikten mellem Al-Itihad, SNF og Etiopien var blevet udlagt miner flere steder i Gedo-regionen. Han antog, at det alene var Al-Itihad, der udlagde miner under denne konflikt.

Et konkret resultat af forsoningsaftalen mellem SNF og Al-Itihad er bl.a., at Al-Itihad straks efter aftalens indgåelse gennemførte en fuldstændig deminering af landevejene i Gedo. Al-Itihad havde udlagt miner flere steder i Gedo, herunder ikke mindst på regionens landeveje. I dag er det således muligt at rejse med bil på samtlige regionens veje uden fare for at støde på miner.

Imidlertid anså Andrew Fitzgibbon, at delegationen ikke burde besøge byen Garba Harre i det centrale Gedo, da der ifølge hans oplysninger stadig var risiko for at støde på enkelte miner i dette område.

Steve Glunig og Barry Sesnan, Area Manager, UNOPS/SRP i Gedo-regionen kunne dog efterfølgende oplyse, at også minerne omkring Garba Harre nu var blevet fjernet af Al-Itihad. Barry Sesnan fandt, at mine-faren på regionens landeveje generelt ikke har været særlig alvorlig, idet antallet af miner sandsynligvis har været meget begrænset. Trods dette har mineringerne naturligvis haft en alvorlig effekt på den fri bevægelighed i regionen. At der stadig kan være risiko for at støde på miner i Gedo blev understreget af Wayne Long, der frarådede delegationen at forlade vejene til fods under kørslen i regionen. Delegationen oplevede dog ofte, at dens chauffører kørte omkring i landskabet uden synlige tegn på egentlige veje, idet vejene mange steder så at sige opløses i landskabet for senere at dukke op igen som tydelige spor.

Abdishakur Othowai var ligeledes af den opfattelse, at forsoningen har medført en betydelig forbedring af sikkerhedsforholdene i Gedo-regionen. Han oplyste, at minerne nu er blevet fjernet og at dette skete uden nogen form for støtte fra internationale organisationer. Al-Itihad gennemførte selv dette arbejde, som i øvrigt skete uden rapporterede dødsfald blandt de som udførte arbejdet.

Babafemi A. Badejo, UNPOS anså, at problemet med miner i Gedo-regionen stammer fra Siad Barre-tiden og fra borgerkrigsårene, hvor der gentagne gange blev udlagt miner i området. Problemerne senere hen skyldes ikke nylagte miner, men derimod en flytning af allerede udlagte miner. Man har bekræftede oplysninger om mineulykker, men man ved ikke med bestemtighed hvem der har ansvaret for disse miner. Vedrørende forlydender om, at Al-Itihad skulle have fjernet alle miner i forbindelse med fredsaftalen mellem SNF og Al-Itihad kunne Badejo ikke bekræfte dette. Han understregede dog, at såfremt man skal kunne være sikker på, at samtlige miner er blevet fjernet må der først have fundet en forsoning sted mellem alle klanerne i området.

6. Menneskerettighedssituationen

6.1. Generelt

Kilderne til oplysninger om menneskerettighedssituationen i Gedo-regionen er få, men FN, visse NGO'er i området samt enkelte privatpersoner beskæftiger sig til dels med disse spørgsmål. En af disse er Abdishakur Othowai, som bl.a. anså, at såfremt der er menneskerettighedsproblemer i Gedo er de identiske med problemerne andre steder i Somalia. Han var af den opfattelse, at Marehan-klanerne i Gedo ofte er mere tolerante over for andre klaners tilstedeværelse i området end det er tilfældet i forholdet mellem mange af de øvrige klaner andre steder i Somalia. Som et eksempel på dette anførte han, at Aideed's Habr Gedir klan f.eks. problemfrit kan drive forretning i Gedo, mens det ofte vil være problematisk for et Marehan-medlem at drive forretning i den Habr Gedir-kontrollerede del af Mogadishu eller andre Habr Gedir-kontrollerede områder i Somalia.

Kenneth Menkhaus fandt ikke, at der generelt set forekommer menneskerettighedskrænkelser i Gedo af en sådan karakter, at personer fra dette område behøver at frygte for overgreb, bortset fra Bantu-befolkningen, som historisk set altid har været underlagt de somaliske klaners dominans. Han henviste til, at der ikke forekommer gensidige overgreb mellem klanerne samt, at der ikke finder væbnede konflikter sted mellem klanerne. Klanernes ældreråd er fungerende og spiller en central rolle i beskyttelsen af det enkelte klanmedlems rettigheder.

Abdi Yussuf Dirir, Chairman, Soma-Action oplyste, at SNFs leder Omar Hagi var fængslet i en periode på ca. to år under Siad Barre-perioden. Han blev løsladt i 1987 efter pres fra Marehan-klanerne. Omar Hagi var general i Siad Barres hær, men var uenig med præsidentens hårde linje over for de øvrige klaner i Somalia. Det blev understreget, at Omar Hagi ikke har stået bag hvad der kan betegnes som "hårdhændede eller ekstreme handlinger" imod Al-Itihad medlemmer i Gedo-regionen. Abdi Yussuf Dirir har således intet kendskab til, at Omar Hagi har stået bag tortur eller lignende overgreb mod Al-Itihad medlemmer. Han henviste dog til, at Al-Itihad har hævdet, at Etiopien har stået bag overgreb mod Al-Itihad medlemmer.

6.2. Bevægelsesfrihed

Barry Sesnan gjorde opmærksom på, at den enkeltes fri bevægelighed i Gedo eventuelt kan være styret af pågældendes økonomiske begrænsninger, og muligvis også en vis, men begrænset sikkerhedsrisiko. Abdishakur Othowai oplyste, at der i praksis er fri bevægelighed for ethvert klanmedlem i hele Gedo-regionen. Dette gælder også for klanmedlemmer tilhørende klaner, der ikke normalt anses for at være bosiddende i Gedo. Han understregede, at også medlemmer af Bantu-befolkningen kan bevæge sig problemfrit omkring i Gedo.

6.3. Retssikkerhed

Abdishakur Othowai oplyste, at der er eksempler på, at kriminelle har været tilbageholdt i længere tid før der er blevet indledt en retssag. Han havde dog vanskeligt ved at vurdere spørgsmålet om retssikkerheden i Gedo, men understregede dog at Marehan-klanernes generelle tolerance over for andre klaner som regel giver garanti for en såkaldt *fair trial* for medlemmer af andre klaner end Marehan. En person tilhørende en mindre indflydelsesrig klan i området kan dog risikere at blive straffet uforholdsmæssigt meget i sammenligning med en person fra en mere dominerende klan.

Formand for SNF, General Omar Hagi oplyste, at der er domstole i regionen, men at de endnu ikke er helt funktionsdygtige og derfor endnu ikke er en afgørende faktor i relation til varetagelsen af retssikkerheden i området. Han tilføjede, at opbygningen af et effektivt domstolssystem alene beror på økonomiske ressourcer.

District Commissioner i Luuq, Mohamed Mohamed Aden oplyste, at klanerne i området i det store hele løser deres konflikter i henhold til egne principper. Disse konflikter løses ved "diya"-kompensation. Såfremt ældrerådet ikke finder det muligt at løse konflikten overlades sagen til politiet. Politiet fremlægger herefter sagen for Sharia-domstolen, der afsiger dom i sagen.

Mohamed Mohamed Aden oplyste, at der er udpeget en formand for Sharia-domstolen i hvert distrikt, men at der endnu ikke er udpeget en formand for hele regionen. Mohamed Mohamed Aden tilkendegav dog, at man i nær fremtid vil udpege en sådan formand. Dette blev bekræftet af Abdishakur Othowai, der tilføjede, at SNF har udpeget en person fra hvert distriktsråd, der fungerer som dommer i distriktet.

Abdulah Sheikh Mohamed, UNOPS/SRP og Mohamed Mohamed Aden, District Commissioner, Luuq gjorde opmærksom på, at SNF står bag udnævnelsen af distriktsdommere i Gedo-regionen. Der findes ingen regional domstol. Distriktsdommerne er alle medlemmer af distriktsrådene. Abdulahi Sheikh Mohamed anså ikke, at distriktsdommerne var repræsentative, men fandt på den anden side heller ikke, at disse dommere kunne anses for at være partiske. Han oplyste, at dommerne normalt dømmer uden skelen til klientilhørsforhold.

Barry Sesnan og Steve Gluning understregede, at der ud over ældrerådene også findes en dommer i hvert distrikt i Gedo. Dommerne tager sig af de sager, som ældrerådene ikke har været i stand til at løse. Steve Gluning gjorde desuden opmærksom på, at i visse tilfælde vil ældrerådene danne mere permanente *ad hoc* komitéer til løsning af særligt vanskelige konflikter og forsoningsopgaver.

6.4. Politi

Steve Gluning og Barry Sesnan oplyste, at der er politistyrker i samtlige Gedo-regionens distrikter. Steve Gluning tilføjede, at han har besøgt samtlige politistationer i regionen samt at han alle steder har fundet, at der foretages registrering af episoder i distriktet.

Isaq Aden Abdi, Head of Police, Luuq kunne oplyste, at der i Luuq er ansat ca. 30 politifolk. Politifolkene modtager en uregelmæssig, symbolsk løn fra distriktsrådet.

6.5. Politisk motiveret forfølgelse

Steve Gluning oplyste, at der ikke finder forfølgelse sted som følge af ens politiske synspunkter. Dette blev bekræftet af Abdullahi Shek Mohamed der ikke kendte til eksempler på, at f.eks. Al-Itihad-medlemmer er blevet anholdt eller fængslet af SNF. Han understregede, at politik i Somalia, herunder også i Gedo er begrænset til klanen, således at politiske uoverensstemmelser kan diskuteres frit indenfor klanen. Der er dog eksempler på, at personer er blevet dræbt som følge af politiske uoverensstemmelser. Han kendte ikke det nøjagtige tal, men mellem 2 og 4 personer er blevet dræbt af politiske årsager de seneste 3-4 år.

Tidligere har der været en del politiske uoverensstemmelser mellem Marehan- og Rahanweyn-klanerne i Bardera i det sydlige Gedo. Men Abdulahi Shek Mohamed oplyste, at siden 1996 har der ikke fundet nogen form for politisk motiveret forfølgelse sted mellem Rahanweyn- og Marehan-klanerne.

Abdishakur Othowai kunne oplyse, at SNF-militser og etiopiske tropper for ca. et halvt år siden ikke tillod mænd, at bære fuldskæg i de områder af Gedo de kontrollerede. SNF og etiopierne anså, at mænd der bar fuldskæg forsøger at demonstrere sin sympati for Al-Itihad.

6.6. Etnisk/klanbaseret diskrimination

Steve Gluning oplyste, at der ikke sker forfølgelse af nogen i Gedo-regionen, alene som følge af vedkommendes etniske eller klanmæssige tilhørsforhold.

Som nævnt anses Marehan-klanerne i Gedo at udvise en relativ stor tolerance over for andre klaner. Abdishakur Othowai gjorde det klart, at intet klanmedlem i Gedo-regionen bliver diskrimineret alene på grund af sit klantilhørsforhold. Dog understregede han, at Bantu-medlemmer historisk altid har været udsat for diskrimination fra de øvrige somaliske klaners side.

Abdishakur Othowai anså det for en direkte krænkelse af menneskerettighederne, at en myndighedsperson benægter eksistensen af en Bantu-befolkning, sådan som det var tilfældet under delegationens møde med myndighederne i Luuq. Det er således alene i forholdet mellem de øvrige somaliske klaner og Bantu-klanerne, at Abdishakur Othowai kunne finde eksempler på overgreb mod Bantu-befolkningen, f.eks. ved at Bantu-ejendomme i form af landbrugsjord er blevet overtaget af andre somaliske klaner under borgerkrigen. På den anden side kunne han også oplyse, at mange Bantu-medlemmer er aktive forretningsfolk i Gedo. I f.eks. Belet Hawa er de bedste forretninger som regel ejet af Bantu-medlemmer og de er ikke udsatte for overgreb af den grund.

Også Barry Sesnan anså, at spørgsmålet om ejendomsforholdet til landbrugsjorden var centralt i forholdet mellem Bantu-befolkningen og de øvrige somaliske klaner.

Vedrørende Midgan-klanernes situation i Gedo oplyste Abdishakur Othowai, at der findes to Midgan-klaner i Belet Hawa, nemlig Hararsane og Habr Yaqub. Medlemmer af disse klaner gifter sig aldrig med medlemmer af Marehan-klanerne, men de er en integreret del af Marehan-klanerne og ikke udsatte for nogen form for overgreb eller diskrimination. De ejer ejendomme og jord, og er i det hele taget selvstændige. Der er flere eksempler på, at medlemmer af Hararsane og Habr Yaqub er medlemmer af såvel SNF og District Councils i Gedo.

6.7. Kvinders forhold

Steve Gluning oplyste, at der kun er få eksempler på kvinders deltagelse i det politiske liv, men der findes flere kvindelige medlemmer af de såkaldte Development Management Groups (DMGs).

Abdulahi Shek Mohamed oplyste, at der er 2 kvinder i Luuq's DMG, 2 i Garba Harre's DMG og 1 i Bardera's DMG. Der findes ingen kvinder repræsenteret i noget af regionens distriktsråd.

Abdulahi Shek Mohamed anførte, at forsoningsmøder alene er et anliggende for mænd. Kvinder er dog ofte i stand til at presse mændene til at fremme kvindernes interesser, f.eks. i forbindelse med forsonings- og fredsinitiativer. Han nævnte eksempler på, at kvinder gennemfører politiske demonstrationer. F.eks. blev der afholdt en kvindedemonstration i Belet Hawa i sommeren 1998.

Demonstrationen var til støtte for forsoningsprocessen mellem Al-Itihad og SNF.

Abdishakur Othowai oplyste, at der er eksempler på, at de etiopiske tropper i Gedo og lokale SNF-militser har foretaget overgreb mod tilslørede kvinder i forbindelse med nedkæmpelsen af Al-Itihad. Dette fandt sted i forbindelse med afvæbningen af tidligere Al-Itihad medlemmer. Således skulle de etiopiske soldater i flere tilfælde have afklædt tilslørede kvinder på åben gade, officielt for at kontrollere om de evt. skulle bære på våben, men mange anså, at dette skete for at ydmyge Al-Itihad sympatisører. Abdishakur Othowai understregede dog, at disse overgreb stort set er ophørt efter indledningen af forsoningsmøderne mellem SNF og Al-Itihad. Han gjorde afslutningsvist opmærksom på, at de nævnte episoder fandt sted for ca. 6 måneder siden.

7. Humanitære forhold

7.1. Generelt

Som mange andre steder i Somalia var også Gedo-regionen skueplads for væbnede konflikter mellem klanmilitser under borgerkrigen. Dertil kom, at regionen blev kraftigt påvirket af flygtningestrømmene fra Somalias øvrige regioner. Ikke mindst fra Bay- og Bakool-regionerne og fra Mogadishu kom der internt fordrevne Marehan-medlemmer til Gedo-regionen, men mange fortsatte til flygtningelejre i Kenya. I krigens værste år blev såvel landbrugssektoren som husdyravlen næsten ødelagt, og det antages at i visse dele af regionen forsvandt omkring 80% af alle husdyr ligesom produktionen af spiselige afgrøder blev hårdt ramt.

I dag er en stor del af Marehan- og Rahanweyn-flygtningene vendt tilbage til Gedo og landbrugsproduktionen er genoptaget de fleste steder. Barry Sesnan, UNOPS/SRP i Mandera vurderede, at husdyravlen ikke blev så hårdt ramt under borgerkrigen som generelt antaget. Han henviste til, at kampene mellem klanmilitserne som oftest fandt sted i byerne og derfor undgik de ikke-fastboende husdyravlere i en vis udstrækning at blive påvirket af krigen i samme grad som befolkningerne i de tættere beboede områder.

I dag er den humanitære situation relativt stabil i Gedo-regionen, og der findes et antal NGO'er, der varetager en række opgaver indenfor uddannelse, kreditgivning, sundhed, medicin m.v. Disse NGO'er er blandt andet Trocaire i Belet Hawa, Norwegian Church Aid (NCA) i Garba Harre, Help for All in the Third World (MEMISA) i Garba Harre, Life & Peace Institute (LPI) i flere distrikter, African Medical Relief Foundation (AMREF) i Luuq, Emergency Pastoralist Assistance Group (EPAG) i flere distrikter, Soma-Action i El Waq, Humanitarian Organisation for Emergency (INTERSOS) i Bardera og Terra Nuoya i Bardera. Desuden er FN-organisationerne: UNICEF, WFP og UNOPS/SRP aktive i Gedo-regionen (se bilag 9, der er en regional oversigt over FNs og NGO'ernes tilstedeværelse i Somalia samt bilag 10, der er en oversigt over SRPs regionale aktiviteter i Somalia, inklusive i Gedo-regionen).

Når UNOPS/SRP skal udvælge et målområde for sine aktiviteter er der, ud over sikkerhedsforholdene, en række humanitære og infrastrukturelle forhold der gør sig gældende. Således anføres det i UNOPS/SRPs Annual Report, 1st January – 31st December 1997, at de regioner man vælger at gennemføre projekter i vil have en stor befolkning af internt fordrevne og hjemvendte flygtninge, betydelige ødelæggelser som følge af krigen, miljøproblemer og fattigdomsproblemer (bilag 11 er UNOPS/SRPs seneste halvårsrapport for organisationens aktiviteter i Gedo-regionen).

7.2. Fødevarerforsyningen

Siden oversvømmelserne i 1997/98, hvor landbrugsproduktionen faldt kraftigt og fødevarerforsyningen derfor var meget vanskelig, er situationen blevet betydeligt forbedret.

Således oplyste Wayne Long, at fødevareforsyningen igen er normal i hele regionen.

Delegationen kunne desuden ved selvsyn konstatere, at markederne i Belet Hawa, Dolo og Luuq var velforsynede med såvel importerede som lokalt producerede fødevarer og andre forbrugsvarer. Steve Gluning, Field Security Adviser, WFP oplyste, at WFP ikke finder det nødvendigt at foretage uddeling af fødevarer i Gedo.

7.3. Sundhedsforhold

Kenneth Menkhaus vurderede, at sundhedsvæsenet i Gedo, ligesom i resten af Somalia, var i en dårlig forfatning. Således oplyste han, at der alene findes én kirurg på AMREF-hospitalet i Luuq. Ud over hospitalet i Luuq findes der også et mindre hospital i Belet Hawa. Dette hospital ville Menkhaus dog ikke betegne som et rigtigt hospital, men snarere en slags klinik.

Ifølge dr. I. Tahalil, leder af AMREF-hospitalet i Luuq, suppleres hospitalets ansatte jævnligt med såkaldte "Flying Doctors" fra Nairobi, som under deres ophold af ca. 1 uges varighed udfører kirurgisk arbejde på hospitalet.

Delegationen besøgte endvidere Khalil-hospitalet i Belet Hawa og hospitalets daglige leder Ahmed Abdi kunne oplyse følgende:

Khalil-hospitalet i Belet Hawa dækker Belet Hawa- og Dolo-distrikterne. I Dolo har man endvidere en MCH-klinik. Khalil-hospitalet modtager i øvrigt patienter fra Mandera, Kenya. Udover hospitalet i Luuq eksisterer der et hospital i Garbahare. Alt medicinsk og kirurgisk udstyr leveres af Trocaire, UNICEF og WHO.

Hospitalet består af henholdsvis en afdeling for børn, kvinder og mænd samt en barselsafdeling. Herudover en operationsstue og et medicinsk laboratorium. Hospitalet råder over 50 senge. Der er ansat en læge, 6 faglærte sygeplejersker, 6 jordemødre, 14 ufaglærte sygehjælpere samt 3 laboranter.

Der er indlagt 20-40 patienter om måneden, medmindre der f.eks. er udbrud af malaria i området, hvilket medfører en betydelig stigning i antallet af patienter. 40-50 personer behandles dagligt ambulant.

For medicinsk behandling opkræver man fra patienter et mindre gebyr, ca. 20 kenyanske shilling (ca. 2 kr.) for medicinsk behandling og 100 kenyanske shilling (ca. 10 kr.) for indlæggelse. Ahmed Abdi oplyste, at indførelsen af dette gebyr ikke har haft indflydelse på antallet af patienter.

Størstedelen af behandlingerne vedrører almindelige luftvejssygdomme, diaré, tuberkulose og særligt i regntiden ser man mange udbrud af malaria.

7.4. Uddannelsesforhold

Barry Sesnan oplyste, at der alene finder uddannelse sted på "primary" niveau i Gedo regionen, dvs. 1.-8. klasse. Ingen distrikter har en fungerende "secondary school", dvs. 9.-12. klasse. Barry Sesnan oplyste imidlertid, at en stor del af børnene i grænseområderne til Kenya går i skole i Kenya. I

denne forbindelse henviste Barry Sesnan til en netop udfærdiget rapport "Education in Gedo Region", udfærdiget af UNOPS/SRP i Mandera.

Det fremgår af denne rapport, at der i samtlige Gedo-regionens distrikter med undtagelse af El Wak findes "primary schools". Det bekræftes, at der ikke findes "secondary schools". En del af skolerne modtager støtte fra internationale NGO'er, f.eks. Trocaire i Belet Hawa, mens andre skoler fungerer uden international bistand.

Det bekræftes endvidere, at børn i skolealderen, der bor nær den kenyanske grænse, dvs. i byerne Belet Hawa og El Wak i stort omfang modtager undervisning i kenyanske skoler i Mandera og El Waq i Kenya. Dette gælder både på "primary" og "secondary" niveau. I Belet Hawa by antages det f.eks. at 20% af alle børnene i skolealderen går i Mandera Primary School i Kenya.

7.5. Somali Rehabilitation Project (SRP)

Med henblik på at afhjælpe fattigdomsproblemerne i bl.a. Gedo-regionen har UNOPS/SRP iværksat et såkaldt "micro-finance programme" for småhandlende. Programmet giver UNOPS/SRP mulighed for at låne kapital til forretningsfolk, der driver handel på tværs af distrikterne. En sådan handel anses for at have stor betydning for såvel fødevareforsyningen som de enkelte husholds indkomster i distrikterne. UNOPS/SRP forventer således, at dette projekt kan hjælpe husholdene til at opnå bedre ernærings-, bolig- og sundhedsforhold samt bedre uddannelsesmuligheder. Desuden håber man, at projektet kan skabe øget beskæftigelse og dermed danne grundlag for en lokal beskatning (projektbeskrivelsen for det såkaldte "The Small Loan Fund (SLF), A Poverty Alleviation Initiative" vedlægges som bilag 12).

Foruden SLF-programmet findes et såkaldt Irrigated Crop Expansion Fund (ICEF)-program, som har til formål at støtte kunstvandingsprojekter i landbrugsområderne langs Juba- og Dawa-floderne.

De lokale DMGs som støttes af SRP er ansvarlige for administrationen af disse projekter (se i øvrigt afsnit 4.2.1. om Developmemnt Mangament Groups).

8. Udsendelses- og reintegrationsforhold

8.1. Generelt

Med henblik på eventuelle fremtidige konkrete drøftelser med de stedlige *de facto* myndigheder i Gedo om udsendelse af afviste somaliske statsborgere til Gedo regionen, forhørte delegationen sig om myndighedernes synspunkter på såvel tvangsmæssige udsendelser som frivillig tilbagevenden og reintegrationsforhold.

Hvad angår evt. tvangsmæssige udsendelser gjorde delegationen det klart for myndighederne, at dette alene vil finde sted efter forhåndstilkendegivelse fra vore myndigheder.

8.2. Udsendelse af afviste asylansøgere

Wayne Long, Chief Security Adviser, UNDP anbefalede, at såfremt der skulle ske udsendelser af afviste asylansøgere til Gedo, burde den udsendende myndighed tage kontakt til de lokale DMGs i Gedo-regionens distrikter.

General Mohamed Omar Hagi, Chairman, SNF tilkendegav, at SNF anerkender sin forpligtelse til at tilbagetage somaliske statsborgere fra Gedo regionen. Dette gælder uanset om de pågældende tidligere har været bosiddende i Mogadishu, men som nu klanmæssigt hører hjemme i Gedo. "They are the same, they are brothers" forklarede han.

Omar Hagi oplyste samtidig, at han på nuværende tidspunkt ikke anså det for muligt, at myndighederne i Gedo kunne modtage afviste asylansøgere. Han begrundede dette med, at der endnu ikke er tale om en optimal sikkerhedssituation i regionen.

Abdirizak I. Bihi, Executive Committee SNF, Belet Hawa oplyste, at personer der frivilligt ønsker at vende tilbage vil være velkomne. Dette gælder ligeledes personer, der tidligere har været bosiddende i Mogadishu.

For så vidt angår tvangsmæssige tilbagesendelser tilkendegav han imidlertid, at dette ville skabe mange problemer, ligesom det var hans opfattelse, at der ikke bør ske tilbagesendelser af nogen art før der i større udstrækning er indført "lov og orden" i regionen.

Såvel Omar Hagi som Abdirizak I. Bihi understregede, at der ikke bør ske tilbagesendelser til regionen medmindre der på forhånd er taget kontakt til SNF.

Mohamed Mohamed Aden, District Commissioner Luuq oplyste, at der ikke eksisterer politiske hindringer for tilbagesendelse af somaliske statsborgere. De eksisterende hindringer er derimod af økonomisk art. Han henviste i den forbindelse til de generelt dårlige levevilkår samt til de sikkerhedsproblemer, som man fortsat står overfor.

Mohamed Mohamed Aden tilkendegav dog, at distriktsrådet ønskede at samarbejde vedrørende eventuelle frivillige tilbagesendelser. For så vidt angår tvangsmæssige tilbagesendelser oplyste han, at man senere må tage stilling til rammerne for et sådant eventuelt samarbejde.

Han oplyste videre, at man i relation til enhver tilbagesendelse måtte have oplysninger om den pågældendes navn, klienthørsforhold og tidligere bopæl i Somalia samt om der er tale om en frivillig eller tvangsmæssig tilbagesendelse.

Isa Ugaas Abdille, Executive Committee, SNF, Dolo oplyste, at spørgsmålet om tilbagesendelse måtte ses i forhold til samfundets nuværende mangel på ressourcer. Han henviste i den forbindelse til manglen på boliger samt til de dårlige sundheds- og uddannelsesforhold. Herudover mente han heller ikke, at der endnu er tale om optimale sikkerhedsforhold.

8.3. Reintegrationsforhold

UNHCRs Head of Somalia Operations, Kalunga Lutato anså, at der ikke bør ydes en større personlig, økonomisk støtte til en afvist asylansøger, der udsendes til Gedo, idet der er risiko for, at en sådan person bliver anset som privilegeret efter hjemkomsten. Dette kan skabe konflikter i lokalsamfundet. Han frygtede desuden, at en sådan støtte ville medføre, at andre personer i området ville finde incitament til at forlade Gedo for at søge asyl i udlandet og dermed opnå samme fordele.

Mohamed Omar Hagi, formand SNF oplyste, at man særligt måtte tage de dårlige økonomiske forhold i betragtning, når man vurderer regionens mulighed for at reintegrere tilbagesendte. Han henviste således til, at en større del af befolkningen i Gedo mangler bolig, ligesom mange ikke har mulighed for at forsørge sig selv. En række af de personer, der er bosiddende i Gedo boede før borgerkrigen i Mogadishu, hvor de har fået frataget deres huse og øvrig ejendom, som de ikke kan vende tilbage til. Omar Hagi oplyste således vedrørende sin egen situation, at han ikke kan vende tilbage til sit hus i Mogadishu, idet han - såfremt han forsøgte at påberåbe sig sin ejendom her - ville risikere sit liv.

Mohamed Mohamed Aden, District Commissioner Luuq tilkendegav, at personer hjemmehørende i Gode-regionen som udgangspunkt er velkomne til at vende tilbage. Samtidig gjorde han opmærksom på, at samfundet ikke er i besiddelse af ressourcer til at tilbyde de tilbagevendte nogen form for sociale ydelser. Han henstillede således til, at man udformede reintegrationspakker, der ligeledes vil komme samfundet som helhed til gode, ikke blot den enkelte person. For så vidt angår den nærmere udformning af støtte til reintegration oplyste Mohamed Mohamed Aden, at man anså skabelsen af arbejdspladser, som den absolut bedste form for støtte til reintegration.

Isa Ugaas Abdille, Executive Committee, SNF, Dolo oplyste, at ressourcerne til reintegration ikke eksisterer, særligt fordi der i forvejen findes større grupper af internt fordrevne i Dolo.

Kenneth Menkhaus fandt, at en somalier der returneres til Gedo-regionen bør kunne vende hjem uden nogen særlig form for økonomisk støtte. Han understregede, at såfremt en person returnerer med en sum penge vil vedkommende risikere, at disse alligevel forsvinder ud blandt vedkommendes klanfæller.

9. Internal Flight Alternative (IFA)

Delegationen afholdt et møde med Kalunga Lutato, Head of Somalia Operations, UNHCR. Lutato oplyste, at UNHCR ikke ser sig i stand til at besvare spørgsmålet om, hvorvidt medlemmer af klaner, der anses som såkaldte "*resident clans*" i Gedo-regionen kan indrejse og tage varigt ophold i regionen. Han henviste til, at der maksimalt findes ca. 8.000 flygtninge fra Gedo-regionen i UNHCR-lejre i Kenya. Han anså dog, at en stor del af de 8.000 ikke kan være fra Gedo, men snarere fra Bay- og Bakool-regionerne.

Lutato udtrykte bekymring over, at der stadig er et antal flygtninge fra Gedo i Kenya, der endnu ikke er vendt tilbage frivilligt. Men han understregede dog, at der ikke er mange, der i dag registreres som flygtninge fra Gedo og de seneste betydende UNHCR-registreringer fandt sted i forbindelse med oversvømmelserne i vinteren 1997/98. Disse personer havde dog opholdt sig i Kenya igennem længere tid, dvs. i op til 8 måneder, førend de blev registreret som UNHCR-flygtninge.

Lutato var desuden bekymret for, at såfremt et større antal afviste asylansøgere blev udsendt til samme sted, ville dette skabe ghetto-lignende forhold. Det vil f.eks. blive vanskeligt, at skaffe beskæftigelsesmuligheder og boliger for disse. Han anså således, at der kunne være risiko for, at disse personer blot vil ende som nye internt fordrevne i Somalia. Han henviste i den forbindelse til de problemer, der i dag findes for de mange internt fordrevne i Bosasso i Nordøstsomalia (Puntland), som lever i ghettoer.

Endelig anså Lutato, at hjemvendte flygtninge burde være i stand til helt konkret at kunne returnere til deres tidligere hjemsted, dvs. hvor de før havde haft opholdt sig. Kenneth Menkhaus bemærkede hertil, at enhver somalier, der har slægtninge i Gedo-regionen og opsøger disse ved hjemkomsten efter et udlandsophold, vil kunne opnå støtte fra sine slægtninge.

10. Seneste udvikling i splittelsen i SNF, fredsaftalen mellem SNF og Al-Itihad og konflikten i Kismayo

10.1. Generelt

Kort før delegationens hjemrejse fremkom flere kilder med oplysninger om, at fredsaftalen mellem SNF og Al-Itihad angiveligt var blevet annulleret samt, at der var opstået en splittelse i SNF. Desuden blev det oplyst, at SNF og SNA havde indledt en væbnet konflikt med Morgans SPM i Kismayo.

10.2. Splittelsen i SNF og fredsaftalen mellem SNF og Al-Itihad

Kenneth Menkhaus oplyste, at der var opstået en splittelse i SNF vedrørende spørgsmålet om opretholdelsen af fredsaftalen med Al-Itihad. Han anså, at det helt centrale spørgsmål vedrørende sikkerheden i Gedo er forholdet mellem Al-Itihad og SNF, en konflikt indenfor SNF og endelig Etiopiens rolle. Han var dog stærkt i tvivl om hvilken rolle Etiopien evt. ønsker at spille i Gedo-regionen.

Kenneth Menkhaus understregede, at han ville finde det overraskende om det på ny kom til en væbnet konflikt mellem Al-Itihad og SNF, og han var overbevist om, at såfremt dette alligevel skete ville der blive tale om en sporadisk og kortvarig konflikt. Han underbyggede dette med, at Marehan-klanen (som er den altdominerende klan i begge bevægelser) har en tydelig tendens til at ville fremstå i enighed udadtil. Dette fænomen er tydeligere hos Marehan-klanen end hos mange andre klaner i Somalia. Kenneth Menkhaus udelukkede på denne baggrund, at der kunne opstå en generel krigstilstand i Gedo-regionen. Han pointerede, at SNFs viceformand Ali Nuur, der stod bag fredsaftalen med Al-Itihad i dag er svækket politisk.

Generelt anså Kenneth Menkhaus, at op til nu har Gedo-regionen vist sig som en forholdsvis sikker region. Han var således af den opfattelse, at Gedo-regionen er mere sikker end f.eks. Kenya.

Han vurderede den aktuelle sikkerhedssituation således:

- ingen såkaldte "*intra-clan clashes*" finder sted i Gedo
- ingen konflikt mellem Marehan- og Awlihan-klanerne
- ingen konflikt mellem Marehan- og Rahanweyn-klanerne

Han anså, at den absolut alvorligste fare for freden i Gedo ville være en såkaldt "*intra-clan conflict*", hvor Marehan-klaner kommer i intern konflikt. Kenneth Menkhaus fandt dog risikoen for en sådan konflikt for næsten udelukket.

Stephen Gluning oplyste, at den seneste negative udvikling i fredsprocessen i Gedo ikke har rystet FN som sådan. Han anså, at der var tale om et typisk problem, som potentielt findes alle steder i

Somalia. Derfor anså han, at slutresultatet af den politiske konflikt internt i SNF og mellem SNF og Al-Itihad bliver positivt.

Abdi Yussuf Dirir, Chairman, Soma-Action var derimod mere negativ om udsigterne til en fredelig løsning på uoverensstemmelserne i SNF og mellem SNF og Al-Itihad. Han henviste til, at såfremt fredsaftalen mellem SNF og Al-Itihad var blevet fastholdt ville SNFs formand Omar Hagi miste politisk indflydelse i Gedo til fordel for Ali Nuur. Han anså, at den politiske konflikt i SNF skyldes magtkampen i SNF og Etiopiens støtte til Omar Hagi. Han bemærkede, at Etiopien ønsker en total eliminering af Al-Itihads tilstedeværelse i Gedo. Etiopien har aldrig været tilhængere af fredsaftalen med Al-Itihad, idet etiopierne frygter, at Al-Itihad har en skjult agenda. Kort sagt frygter Etiopien, at den del af SNF, der støtter fredsaftalen og nærer en vis sympati for Al-Itihad vil blive styrket politisk og samtidig være påvirket af Al-Itihad.

Abdi Yussuf Dirir oplyste videre, at der var rygter om, at SNFs formand Omar Hagi den 28. oktober var på vej mod El Waq, som er Al-Itihads sidste tilholdssted i Gedo. Omar Hagi rejste angiveligt sammen med etiopiske styrker og Abdi Yussuf Dirir frygtede, at der bliver væbnede kampe mellem Al-Itihad og de fælles SNF- og etiopiske styrker og hvor sidsnævnte vil forsøge at drive Al-Itihad ud af dette område.

Stephen Gluning, der den 11. november netop var vendt tilbage fra et ophold i Gedo oplyste, at der ikke har fundet kampe sted i El Waq sådan som der har været rygter om. Øjensynlig er Al-Itihad fuldstændig afvæbnet og han betegnede situationen som "status quo" og rolig. Der er dog rygter om, at Al-Itihad skulle have mineret visse veje i Gedo, men disse rygter har ikke kunnet bekræftes, ifølge Steve Gluning.

Abdi Yussuf Dirir oplyste følgende om baggrunden for annulleringen af fredsaftalen mellem SNF og Al-Itihad:

Den 20. oktober havde SNFs formand og Etiopien presset Ali Nuur til at trække sin underskrift på fredsaftalen tilbage. Samtidig var Ali Nuurs personlige vagter blevet afvæbnet og Ali Nuur frygtede at blive anholdt af det etiopiske militær eller evt. at blive dræbt. Dirir oplyste, at Ali Nuur tidligere havde benyttet fredsaftalen til at sikre sig den politiske kontrol over SNF. En fredsaftale med Al-Itihad og dermed fred i Gedo-regionen havde angiveligt skaffet Ali Nuur en bred støtte blandt befolkningen.

På den anden side havde samme fredsaftale isoleret Omar Hagi blandt Marehan-befolkningen. Dette hænger bl.a. sammen med, at Marehan-klanerne generelt nærer mistro til Etiopien. Mange anser således, at de etiopiske bombardementer af Al-Itihad i Gedo dybest set blev rettet mod slægtninge tilhørende Marehan-klanen.

Stephen Gluning oplyste, at delegationens besøg i Gedo-regionen fandt sted i en periode, hvor der var politisk uenighed i regionen. Han vurderede, at der var tale om en magtkamp i SNFs ledelse, som efter al sandsynlighed ikke får nogen betydning på græsrodsniveauet. Han anså i øvrigt, at der ville finde en politisk afklaring sted i løbet af nogle få uger, dvs. i slutningen af november eller begyndelsen af december 1998.

Stephen Gluning har efterfølgende oplyst, at den interne strid i SNF nu ser ud til at være blevet bilagt. Viceformanden Ali Nuur er således vendt tilbage til SNFs ledelse og hans forhold til formanden Omar Hagi betegnes som "friendly".

10.3. Konflikten i Kismayo

Vedrørende rygterne om et væbnet angreb af SNF- og SNA-styrker på Morgans SPM-styrker i Kismayo kunne Abdi Yussuf Dirir oplyse, at et sådant angreb fandt sted den 27. oktober. Han oplyste, at formålet med at kæmpe mod Morgan i Kismayo alene var at opnå politiske fordele og styrke sin forhandlingsposition over for SPM i Kismayo. Dirir understregede dog, at såfremt de fælles SNF/SNA-styrker fik fat i Morgan ville de sandsynligvis dræbe denne. Han oplyste efterfølgende, at Morgan var flygtet ud af Kismayo og angiveligt opholdt sig i et område mellem Kismayo og grænsen til Kenya, ca. 60 km. fra Kismayo.

Stephen Gluning oplyste den 11. november, at der nu er en frontlinje ved Kismayo i Yontoy/Gobwein-området og der er rapporter om svære kampe med sårede og dræbte på begge sider. De sidste udlændinge i området, dvs. ansatte ved NGO'en Medicins Sans Frontière (MSF), forlod området i begyndelsen af sidste uge.

Kenneth Menkhaus anså, at en væbnet konflikt i Kismayo på ingen måde vil få negative konsekvenser for sikkerhedssituationen i Gedo-regionen. Dette er efterfølgende blevet bekræftet af Stephen Gluning, der efter et besøg i området har oplyst, at det ikke ser ud til sikkerhedssituationen i Gedo-regionen er negativt påvirket af situationen i Kismayo-området samt, at det ikke forventes at den vil blive det.

11. Konsulterede personer, organisationer og myndigheder

Abdi, Hussein Hassan, National Officer, United Nations Political Office for Somalia (UNPOS), Nairobi.

Abdi, Ibrahim, Administrator, Khalil Hospital, Trocaire, Belet Hawa.

Abdi, Isaq Aden, Head of Police, Luuq.

Abdille, Isa Ugaas, Executive Committee, Somali National Front (SNF), Dolo.

Abdirahim, Development Management Group (DMG), Dolo.

Aden, Mohamed Mohamud, District Commissioner, Luuq.

Ahmed, Bulle Aden, District Council, Dolo.

Ahmed, Hussein, District Council, Commander of Police, Dolo.

Ahmed, Mahamed, Coordination Officer, Somali National Front (SNF), Belet Hawa.

Ali, Khalif Mohamed, Commander of SNF-militsia (Gedo-region), Somali National Front (SNF), Dolo.

Badejo, Babafemi A., Senior Political Adviser, United Nations Political Office for Somalia (UNPOS), Nairobi.

Barre, Abdulaziz Ali, Executive Committee, Somali National Front (SNF), Belet Hawa.

Bihi, Abdirizak I., Executive Committee, Somali National Front (SNF), Belet Hawa.

Dhere, Hussein, Executive Committee, Somali National Front (SNF), District Commissioner, Dolo.

Dirir, Abdi Yussuf, Chairman, Soma-Action, Nairobi.

Fitzgibbon, Andrew, Programme Officer, United Office for Project Services in Somalia (UNOPS)/Somalia Rehabilitation Programme (SRP), Nairobi.

Gluning, Stephen, UN-Field Security Adviser, World Food Programme (WFP) -Somalia, Zone Security Officer (South Zone), United Nations Development Programme (UNDP) -Somalia, Nairobi.

Hussein, Mohammed M., Field Officer (Cross Border Operations), United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Branch Office for Kenya, Nairobi.

Ismail, Abdullahi Shek, Commander of Militia, Somali National Front (SNF), Dolo.

Ismail, Eusebio, Development Management Group (DMG), Belet Hawa.

Jama, Osman Mahamud, District Council, Dolo.

Long, Wayne, UN-Security Coordinator for Somalia/Chief Security Adviser, United Nations Development Programme (UNDP) -Somalia, Nairobi.

Nordisk fact-finding mission til Gedo-regionen, Somalia

Lutato, Kalunga, Head of Somali Operations, United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Branch Office for Kenya, Nairobi.

Manita, Maria, Field Officer (Middle and Lower Juba), United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Branch Office for Kenya, Nairobi.

Menkhaus, Kenneth J., Assistant Professor, Davidson College, North Carolina/Consultant, United Nations Development Office for Somalia (UNDOS), Nairobi.

Mohamed, Abdullahi Sheikh, National Profession Project Personnel, United Nations Office for Project Services (UNOPS), Mandera.

Mohamed, Omar Hagi, Chairman, Somali National Front (SNF), Belet Hawa.

Mumin, Sa'id Ali, Teamleader, Development Management Group (DMG), Belet Hawa.

Muse, Hagi Yusuf, District Commissioner Belet Hawa, Executive Committee, Somali National Front (SNF), Belet Hawa.

Nuur, Ibrahim Mohamed, District Council, Social Affairs, Luuq.

Othowai, Abdishakur, Coordinator, Nomadic Primary Health Care Programme, Mandera.

Sesnan, Barry, Area Manager (Gedo-region), United Nations Office for Project Services in Somalia (UNOPS)/Somalia Rehabilitation Programme (SRP), Mandera.

Shaure, Mohamed, District Council, Local Authority, Luuq.

Tahalil, I., Medical Doctor/Administrator, African Medical Research Foundation (AMREF), Luuq.

12. Litteratur

Udlændingestyrelsen og Statens Invandrarverk (UD/SIV 1997): Rapport fra nordisk fact-finding mission til det centrale og sydlige Somalia, 15. februar – 14. marts 1997. København 1997.

UNDOS (UNDOS 1995a): Study on Local Administrative Structures (LAS) in Gedo Region, Somalia, Eastern and Southern management Institute (ESAMI), September 1995.

UNDOS (UNDOS 1995b): Regional Distribution of Population in Somalia, 1995, Nairobi (ingen dato).

UNDP (UNDP 1998): Human Development Report, Somalia 1998, Nairobi 1998.

UNOPS/SRP (UNOPS/SRP 1997): Annual Report, 1st January – 31st December 1997.

UNOPS/SRP (UNOPS/SRP 1998a): South-West Area, Half-yearly Report, January-June 1998, Mandera 1998.

UNOPS/SRP (UNOPS/SRP 1998b): Education in Gedo Region, Mandera 1998.

13. Anvendte forkortelser

- AMREF – African Medical Relief Foundation
- DMG – Development Management Group
- EPAG – Emergency Pastoralist Assistance Group
- FN – Forenede Nationer
- ICEF – Irrigated Crop Expansion Fund
- INTERSOS – Humanitarian Organisation for Emergency
- LPI – Life & Peace Institute
- MCH – Mother and Child Health
- MEMISA – Help for All in the Third World
- MSF – Médecins Sans Frontières
- NCA – Norwegian Church Aid
- NGO – Non-governmental Organisation
- RRA – Rahanweyn Resistance Army
- SDM – Somali Democratic Movement
- SIV – Statens Invandrerverk
- SLF – Small Loan Fund
- SNA – Somali National Alliance
- SNF – Somali National Front
- SPM – Somali Patriotic Movement
- SRP – Somali Rehabilitation Project
- UNDOS – United Nations Development Office for Somalia
- UNDP – United Nations Development Programme
- UNHCR – United Nations High Commission for Refugees
- UNICEF – United Nations Children Fund
- UNOPS – United Nations Office for Project Services
- UNPOS – United Nations Political Office for Somalia
- US – Udlændingestyrelsen

USC – United Somali Congress

WFP – World Food Programme

WHO – World Health Organisation

14. Oversigt over politiske bevægelser

(Nedenstående oplysninger er hovedsagelig fra Human Development Report, Somalia 1998, udgivet af UNDP).

Al-Itihad – hovedsagelig Marehan-baseret islamisk bevægelse, som finansieres fra udlandet. Al-Itihad anvender sine ressourcer til at støtte skoler, sociale formål, Sharia-domstole og til at opkøbe våben. I Gedo-regionen har Al-Itihad haft held med at sikre sig kontrollen over visse byer i den nordlige del af regionen. I 1997 led Al-Itihad et alvorligt nederlag, da etiopiske styrker og SNF angreb og pressede Al-Itihad ud af flere byer i Gedo. Al-Itihad og SNF indgik i sommeren 1998 en fredsftale.

SNF – Somali National Front er en Marehan-baseret klanbevægelse som er repræsenteret i såvel Gedo-regionen som i Abud Waq i det centrale Somalia. General Omar Hagi er formand for SNF. SNFs militære gren er forholdvis velorganiseret og har en stående, trænet milit. I sommeren 1998 indgik SNF og Al-Itihad en fredsftale efter pres fra Marehan-klanernes ældrepræsentanter. SNF samarbejder med SNA med henblik på at sikre sig kontrollen over havnebyen Kismayo.

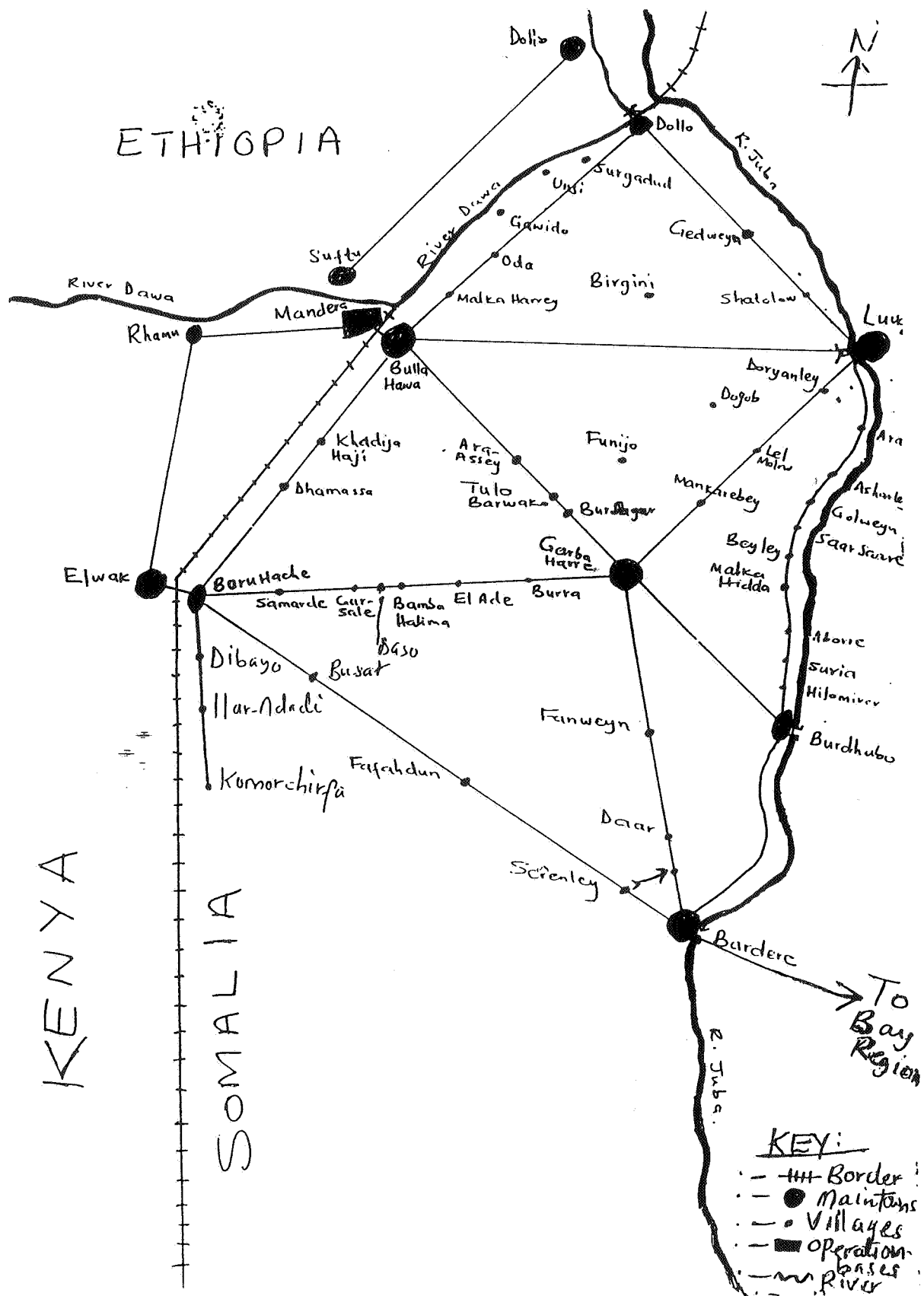
SNA – Somali National Alliance blev grundlagt af general Aideed i 1992 i et forsøg på at danne en multi-klanalliance. I 1993 var SNA Somalias mest indflydelsesrige politiske klanbevægelse, men blev svækket i sit forsøg på at danne en national regering i Mogadishu. SNA blev splittet, da Aided's egen subklan begyndte at kæmpe indbyrdes.

SPM – Somali Patriotic Movement kaldes også SPM/Morgan for at adskille den fra SPM/SNA. Teknisk set ledes SPM af Awlihan-generalen Aden Gabio, men bevægelsen kontrolleres af og er opbygget omkring general Mohamed Hersi "Morgan", tidligere forsvarsminister under præsident Siad Barre. Indtil 1997 støttede "Morgan" sig på Harti-koalitionen i Kismayo, dele af Marehan-klanen og visse Absame sub-klaner. Siden 1997 har "Morgan" støttet sig på Harti-koalitionen. SPM er i dag allierede med det nye styre i Nordøstsomalia (Puntland) og med Ogaden-militsen i Jubaland.

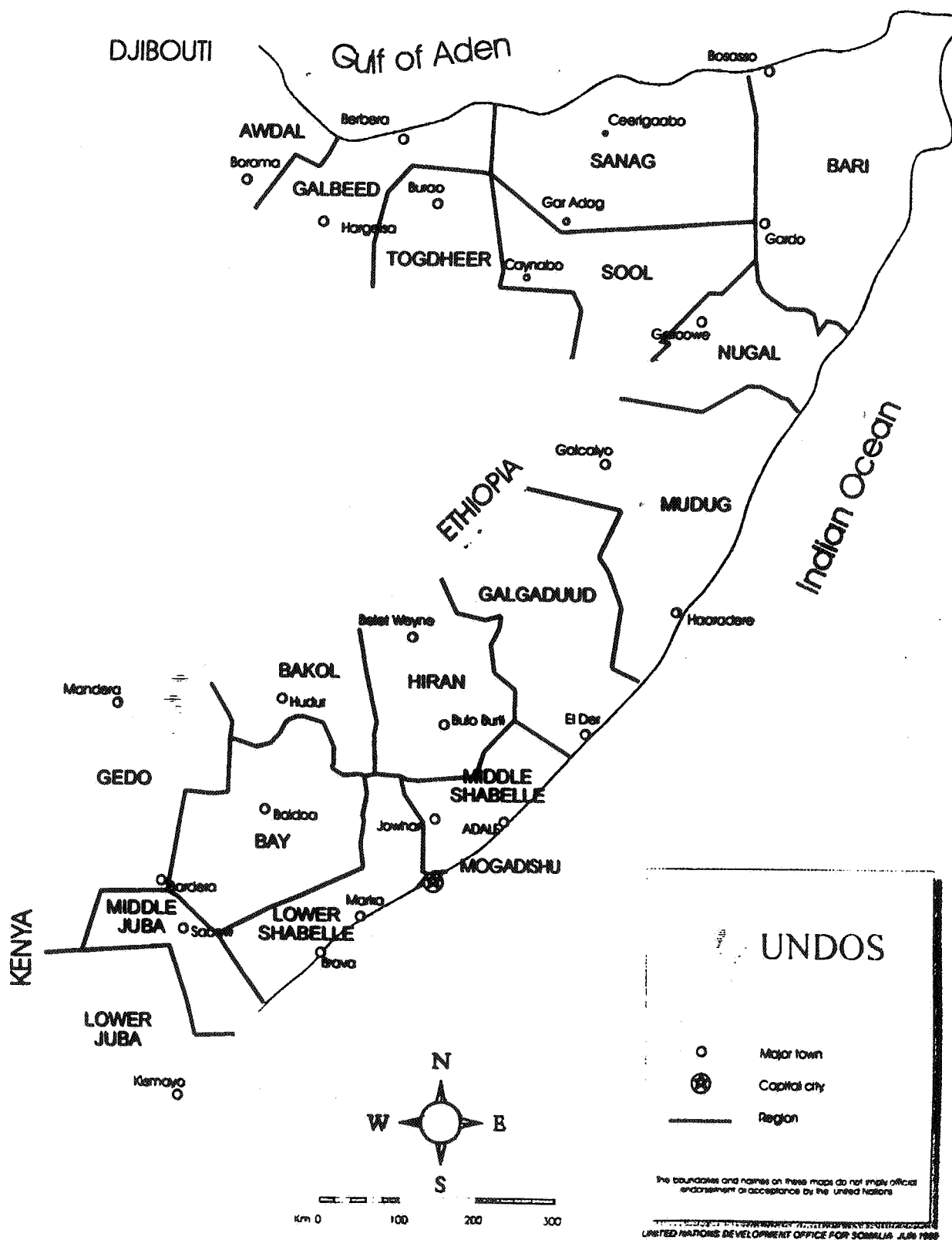
RRA – Rahanweyn Resistance Army er en politisk-militær modstandsgruppe dannet af Rahanweyn-medlemmer som en reaktion på general Aideeds SNA-militsers besættelse af Baidoa. En besættelse, der fandt sted i 1995. RRA ledes af Hassan Mohamed Nuur "Shanti Gadood". RRA har gennemført en række mindre, men succesfulde angreb på SNA-milits i Hoddur og Baidoa i det centrale Somalia. Til trods for, at Somali Democratic Movement (SDM)-ledere hævder, at RRA er en militær gren af SDM insisterer RRA, at den er uafhængig af de forskellige SDM-grupper. Kennet Menkhaus oplyste, at RRA har et fredeligt forhold til SNF og har et kontor i Dolo i Gedo-regionen. Steve Gluning oplyste, at byerne Luuq og Bardera er traditionelle Rahanweyn-områder samt at SNF accepterer RRAs tilstedeværelse i Gedo-regionen og yder moralsk støtte til RRA. Steve Gluning gjorde desuden opmærksom på, at det er karakteristisk at der i det nordlige Gedo forekommer et vist samarbejde mellem SNF og RRA, mens der i det sydlige Gedo er et samarbejde mellem SNF og SNA. Det bemærkes, at RRA kæmper mod SNA i Hoddur og Baidoa.

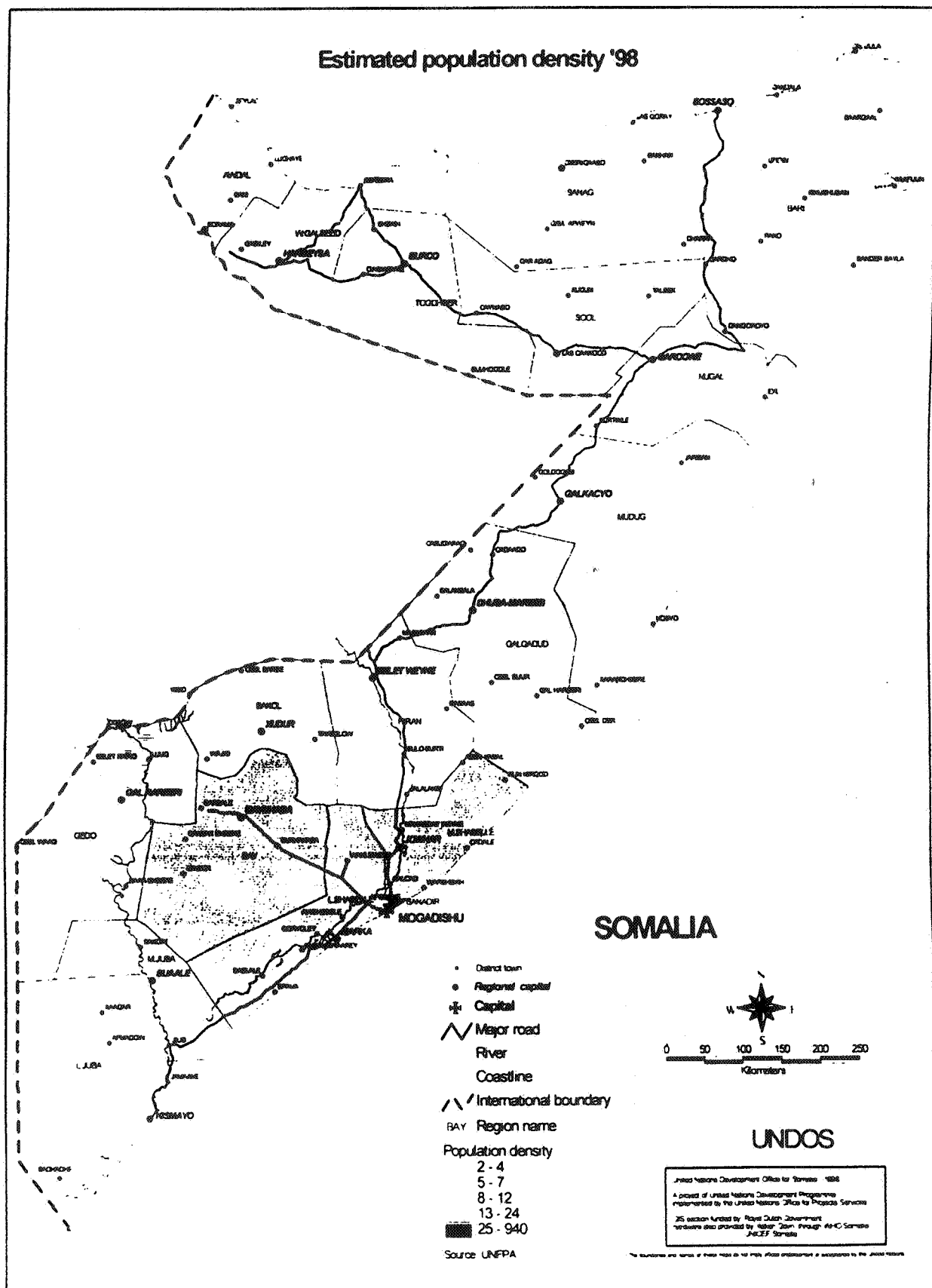
15. Bilag

- 1: Kort over Gedo-regionen (UNOPS/SRP, Mandera).
- 2: Administrative Units of Somalia (UNDOS).
- 3: Estimated Population Density '98 (UNDOS).
- 4: Appel fra Elders of the Garre Mare, Gabaweyn and Wakh Doore Communities, 27th April 1998.
- 5: Appel fra Elders of Gabaweyn Community, 4th September 1998.
- 6: Kort over Major Somali Clans (ingen kilde).
- 7: Somali Refugees Repatriated from Kenya since 1992 (UNHCR-Kenya Branch Office).
- 8: The Reconciliation Accord at El-Adde/Heshiiska Nabadeynta Ee Ceel-Cadde, 9/06/98.
- 9: United Nations Presence in Somalia (UNDOS).
- 10: Somalia Rehabilitation Programme Activities – Feb. 1998 (UNDOS).
- 11: Somali Rehabilitation Programme, South-West Area, Half-yearly Report, January-June 1998.
- 12: United Nations Office for Project Services (UNOPS)/Somali Rehabilitation Programme (SRP), The Small Loan Fund (SLF), A Poverty Alleviation Initiative.

ADMINISTRATIVE UNITS OF SOMALIA

From the Elders of the Garre Mare,
Gabaweyn and Wakh Doore
communities, Deg. Doolow,
Geedo Region (Somalia) :
=====

27th April, 1998.

The Programme Administrator, THE Area Manager,
UNOPS Somali Rehabilitation Programme,
MANDERA OFFICE:
=====

RECEIVED

27 APR 1998

SRRP - SOUTH WEST

Dear Sir,

RE: COMPLAINS OVER FARMS (LAND) AT DOOLOW DISTRICT/AREA,
=====

GEEDO REGION, SOMALIA:
=====

We the undersigned elders from the Garre Mare, the Gabaweyn and the Wakh Doore communities living in the Doolow area of the Geedo region, Somalia, do hereby wish to submit our grievances and complains to your esteemed Office and organization, in respect of the above named farms, located within Doolow area and its environs and other surrounding villages. These farms are in two separate entities, namely :-

1. From Gubatay village upto Doolow area.
2. From Uunsi Dika (Uuns Yarey) upto Doolow area.

As such, we wish to inform you that these farms were taken from us, the real and rightful owners, by force by the Marehan. Since Somalia is still in the grips of a civil war and there is no government, the major tribes have trampled over our rights and interests, the minorities tribes/communities. This includes the Marehan, who have now taken over our farms through their superiority of arms and weapons.

The above farms belong to members of the following communities, who have lived and farmed in the Doolow area/district for over 470 years, and who are the real and rightful owners of the said farms:-

- (i) Garre Mare.
- (ii) Gabaweyn.
- (iii) Wakh Doore.

Further, we wish to request you to cease forthwith all the activities that your organization is currently involved in respect of the aforesaid farms until the issue of ownership is resolved. It is our believe that your organization is assisting the Marehan who have taken over our farms by force, contrary to all laws of the land and humanitarian aspects. We have been forced to flee our farms and homes and we are now living as refugees in various places i.e Suftu, Doolow (Ethiopia) and Mandera (Kenya).

.... /2

- 2 -

Finally, we reiterate our stand that these farms belong to us, the Garre Mare, the Gabaweyn and the Wakh Doore and that the Marehan have no right to claim ownership and have no farms within the above mentioned areas. Please be informed accordingly and we once again request you to stop all activities currently being undertaken by your organization until these issues are resolved.

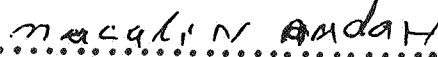
Looking forward to your co-operation and positive response.

Thanks in advance.

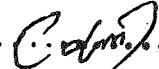
Signed:-

1. UGASS MAXAMED SOOMOW .....

Gubatay village elders:-

2. Macallin Aadan Xasan .....

3. Abukar Sanweyne Abahirow .....

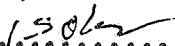
4. Abdi Axmed Aney .....

Marbarey village:-

5. Abukar Kalmoy Ibraahim .....

6. Aadan Caliyow Gusmaan .....

Doolow upto Uunsi villages:-

7. Isaaq Caliyow Xasan .....

8. Axmed Mursal Cabdi .....

9. Maxamed Cumarow Caliyow .....

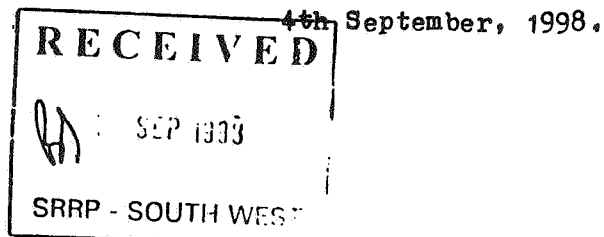
10. Maxamednuur Aadan Maxamud .....

11. Aadan Cabdikarim Cumarow .....

Reg 98/929

Return copy to me.
From the Elders of the
GABAWEYN COMMUNITY,
P.O. Box 34,
MANDERA (KENYA):
=====

The Area Manager,
UNOPS Area Office,
P.O. Box 480,
MANDERA (KENYA):
=====

Dear Sir,

RE: REQUESTS FOR HUMANITARIAN ASSISTANCE:
=====

We, the elders of the Gabaweyn Community living as refugees in areas mentioned herein below) do hereby wish to take this opportunity to convey our sincere thanks and appreciations to your esteemed Organization, for its timely humanitarian and other assistance it provides to the peoples of Somalia, especially in the Gedo region.

We, the Gabaweyn community, were small-scale farm owners and we were settled in the farming areas/lands in the Gedo region, between the two main Juba and Shabelle rivers, and in particular in the areas of Doolow, Luuq, Burdhubo and Bardhere, before the outbreaks of the Somali civil war in 1989. We subsisted mainly on what we grew on our farms and we were basically a hardworking and a peace-loving community and lived in perfect harmony and peaceful co-existence with our neighbouring communities, the Marehan.

On the aftermath of the civil war in Somalia in 1989, we were forced to flee from our cradelands and farms and homesteads in Gedo region, Somalia. We lost many people in the civil war, men, women and children and Property worth many millions in Somali shillings, including Water Pump Engines, livestock, farms, etc. We now live as refugees in Mandera (in Kenya), Doolow and Suftu (in Ethiopia). We lead a very pathetic and inhuman existence since we do not receive any humanitarian assistance or otherwise. Our people as such have resorted to the selling of firewood and local building materials, charcoal, etc (for those who are able-bodied) whilst the others, the elderly, sick and weak, have also resorted to begging in the streets of Mandera (in Kenya) and Doolow and Suftu (in Ethiopia). We have lost many lives, mainly of women, children and the elderly, as a result of hunger and malnutrition, lack of proper medical care and poor sanitation. These people are estimated at about 100,000 persons and lead a pathetic and inhuman lives, without any proper attention and humanitarian assistance from the international community.

...../2

- 2 -

We therefore wish to request the International community, through your good Office and esteemed organization, to provide us with humanitarian assistance and otherwise, to help alleviate our sufferings and further help to reduce the rate of loss of life amongst our people, by providing basic needs such as food, shelter, medicine, sanitation, etc.

Whilst we strongly support and commend the peace agreements reached by the Al-Itihad and the SNF movement, we further wish to request your organization (UNOPS) to help us in achieving the following goals/objectives, too :-

1. to facilitate a Peace agreement between our (Gabaweyn) community and our brothers, the Marehan community, whom we share the same cradelands and have co-existed together in Gedo region in the areas mentioned herein above i.e in Doolow, Luuq, Burdhubo and Bardhere areas.
2. to provide our community with humanitarian assistance and other assistance especially in its on-going projects aimed at rehabilitating the agricultural sector.
3. to give our community members access to repatriation and re-settlements to their previous cradelands, homes and farms, to enable them to piece together and start afresh from their war-torn lives by undertaking farming activities along the banks of the above mentioned rivers, i.e Juba/Shabelle rivers.
4. to give our community members access to assistance provided your esteemed organization in the form of Water Pump Engines, Seeds, and other credit facilities aimed at restructuring the agricultural sector, in Gedo region.
5. to give recognition and support to our peace Committee of whom its membership is listed herein below, to enable it to perform and undertake its roles and responsibilities, towards achieving a meaningful, longlasting and peaceful agreements with our brothers and neighbours, the Marehan.
6. to request your organization to provide the Peace Committee with all the support and assistance, financially or otherwise, to enable it to undertake and implement its peace initiatives and other related activities.

- Please note that we are not in a position to undertake the above objectives/initiatives solely on our own since we are refugees who lead a pathetic life-styles and who receive no support from the International community and hence the need to sollicite for your assistance.

7. to request your organization to open up proper avenues

.... /3

- 3 -

and give our community direct access to the assistance that is being provided by your esteemed organization and other rehabilitation projects aimed at rehabilitating the agricultural sector in Gedo Region, Somalia currently undertaken by UNOPS, where your organization have been donating Water Pump Engines and further given credit facilities to the people of the region. Presently, members of our community who received this assistance is very few, negligible, about three (3) beneficiaries in every 100.

Finally, we wish to reiterate our appeal to your esteemed organization to provide humanitarian and other assistance to our community and further give us more access to projects undertaken by the organization in Gedo region since we are also inhabitants and residents of the region. We were only forced to flee our homes and farms in order to protect and safeguard our lives and further to escape the atrocities of the civil war.

We are further prepared to seek long-lasting peaceful agreements and other initiatives/solutions aimed at enabling us to go back to our lands and homes in Gedo region and live in peaceful and harmonious co-existence with our brothers and neighbours, the Marehan.

Lastly but not the least, we wish to appeal to the International Community, through the UNOPS, WFP, UNHCR, UNICEF, and other esteemed organizations/NGOs to come to our rescue and provide humanitarian assistance to members of our Gabawayn community living as refugees in Mandera (Kenya), Doolow and Suftu (in Ethiopia).

Once again, please accept our sincere thanks and appreciations for all the support and assistance that your esteemed organization is providing to the Peoples of Gedo region in Somalia. Please continue in the same spirit.

Signed:-

1. Nuur Cabdiraxmaan Cadbille	- Gudoomiye.
2. Guhaad Dhibow Aadan	- K/xigeen.
3. Ilyaas Xuseen Cabdi	- Secretary.
4. Sheek Ismail Amey	- Xubin.
5. Sheek Ibraahim Allalle	- " " .
6. Nuur Maxamed Cabdi	- " " .
7. Abukar Kaalmoy	- " " .
8. (Ugaas) Maxamed Soomow	- " " .
9. (Ugaas) Mahdi Diinle Cali	- " " .
10. (Ugaas) Mohamed Osman Cabdi	- " " .

.... /4

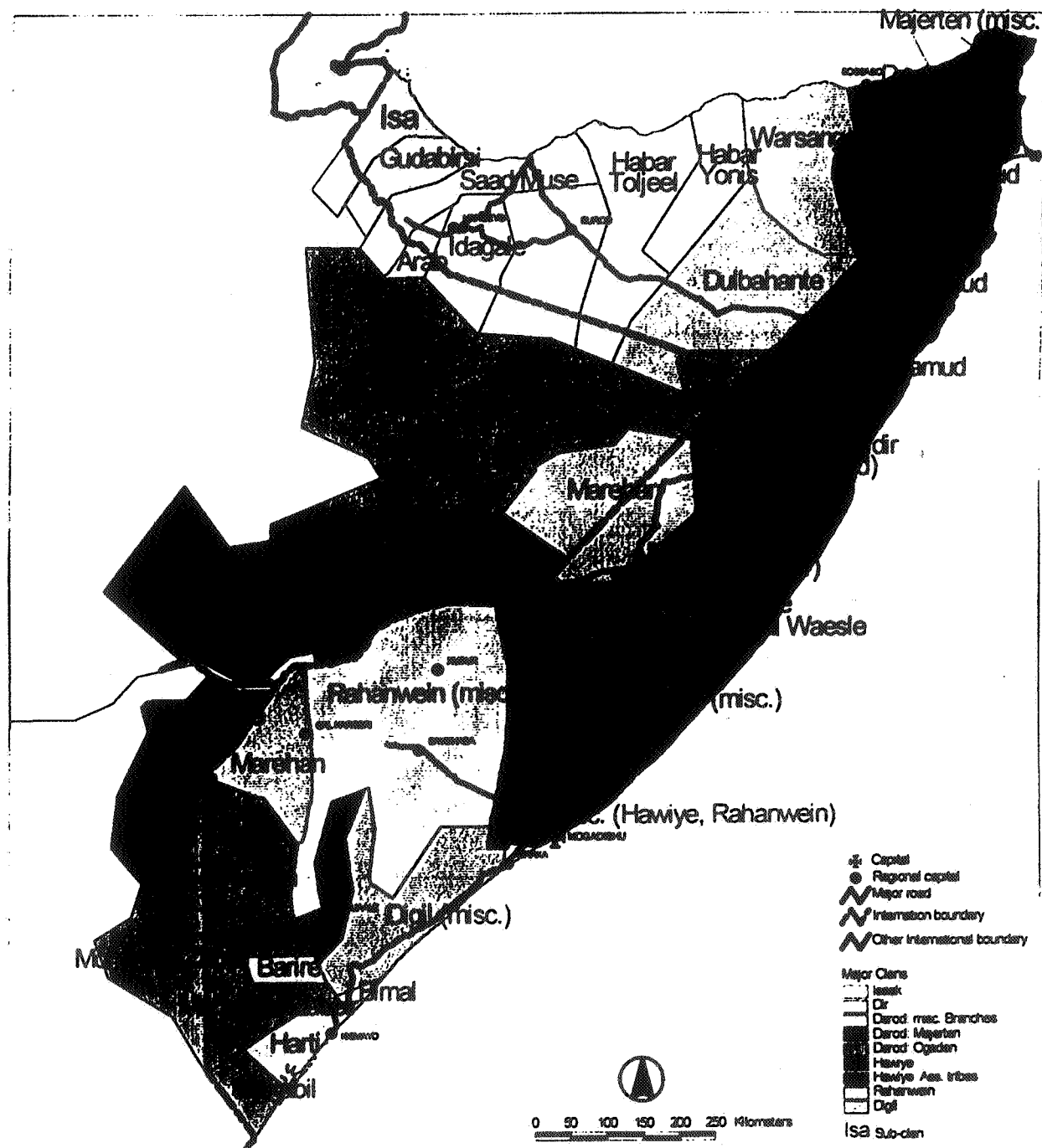
- 4 -

11. Xuseen Maxamed Aadan - Xubin.
12. Macallin Aadan Sanweyne - " " .
13. Khalif Garabey Maxamed - " " .
14. Saleeban Bayow - " " .
15. Xuseen Xasan Cumaar - " " .
16. Maxamed Ibraahim Xasan - " " .
17. Maxamed Cumaarow Aadan - " " .
18. Bilow Maxamed Cabdi - " " .
19. Ganow Maxamed Xasan - " " .
20. Cabdullahi Axmed Madaxyarey - " .

c.c The Project Co-ordinator,
UNOPS Country Office (Kenya),
P.O. Box 28832,
NAIROBI (KENYA):

/adsa/(n) .

MAJOR SOMALI CLANS

SOMALI REFUGEES REPATRIATED FROM KENYA SINCE 1992

BY LOCATIONS AND DESTINATIONS

LOCATIONS											
Year	Mombasa	Dadaab	Mandera	El Wak	Liboi	Nairobi	Walda	Kakuma			Total
1992				3,200							3,200
1993							51,423				51,423
1994	3,656		23,680	1,750	30,329	3					59,418
1995	22,799	17,022									39,821
1996	371	639									1,010
1997	271	2							4		277
1998		775							6		781
Total	27,097	18,438	23,680	4,950	30,329	3	51,423	10			155,930

DESTINATIONS											
Year	Hargeisa	Gedo	Kismayo	Juba	Berbera	Baidoa	Mogadisho	Galcayo	Bossaso	Raskiamboni	Total
1992		3,200									3,200
1993		8,136		43,287							51,423
1994	325	26,155	783	30,329	573	1,250	3				59,418
1995		4,126	8,565	21,583	5,547						39,821
1996								1,010			1,010
1997	4								8		277
1998									781		781
Total	329	41,617	9,348	95,199	6,120	1,250	3	1,010	789	265	155,930

In the name of Allah

The Reconciliation Accord at El-Adde

BILAG 8

h/6019
Res. 98/48

On 9/06/98, a conference started in the village of El-Adde to reconcile between the following two organizations Al-Itihaad of Gedo region and Somali National Front (SNF) who fought for a period in Gedo region.

The meeting was chaired by the Ugas of the Sade (*means Marehan*) community, Ugas Omar Ugas Hersi and also attended by delegations consisting of chiefs, politicians, religious people, educated people, intellectuals and representatives from SNF and Al-Itihaad of Sade community.

The civil war in the region between the above mentioned organizations brought destruction in the economic, political and social sectors and also resulted both death and injuries. The other members of delegations who attended in the meeting put forward the following points for the organizations to accept and also implement:-

1. agreement on peace,
2. making cease-fire
3. that forces be kept in a known locations
4. naming the venue and time for a final conference.

After long discussion and analysis, the following issues were agreed on:

1. To implement complete peace in Gedo region, and to stop anything that might provoke enmity such as:-
  - ⇒ propaganda and related things.
2. To make sustainable cease fire, starting from 15/06/98.
3. to keep the forces at their former bases, such as:-
  - (El-Waq, Dhamase, Khadiijo Haji, Gadoon-Dhawe, Makalaa, Armo, Alwinle, and Busaar) for Al-Itihaad.
  - (the towns of Belet-Hawa, Dolo, Lugh, Garbaharrey, Bur-Dubo, and Bardere) for SNF.
4. It was agreed that:-
  - A) the next conference to be held in El-Adde.
  - B) the arrival of the delegations be on 10th July 98, the conference be opened 15th July 98. If the conference will not be held, except due to a major force, then this means the conference failed.

N.B. Also it was agreed that both sides not to mine the present open roads; and that a person who is unarmed can reach where he prefers.

This agreement was jointly signed by the Al-Itihaad organization of Gedo region and the organization of SNF

The Deputy Chairman
of Al-Itihaad Organization

Sheekh Mohamud Moallim Noor
(signature)

The Deputy Chairman
of SNF Organization

Dr Ali Mohamed Mukhtar
(signature)

Chaired by
The Ugaas of Sade Community
Ugaas Omar Ugaas Hersi
(signature)

RECEIVED
JUN 1998

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

15/06/98

HESHIIISKA NABADEYNATA EE CEEL-CADDE.

NC5-98/486

TAARIIXHUU MARKII AY AHAYD 9/06/98, WAXAA BEESHA CEEL-CADDE KA FURMAY SHIRKII NABADEYNATA EE LAGU HESHIIINAYEY LABADA URUR EE AL-ITIXAADKA GOBOLKA GEDO IYO URURKA SNF, OO IN MUDDO AH KU DAGAALAMAYEY GOBOLKA GEDO.

SHIRKAAS OO UU HOGAAMINAYEY UGAASKA BEESHA SADE, UGAAS CUMAR UGAAS XIRSI OO AY KA SOO QAYB GALEEN ERGOOYIN KA KOOBAN, NABADOONO, SIYAASIYIIN, CULUMAA'UJIIN, AQOONYAHANNO, WAXGARAD IYO WAKIILLO KA KALA SOCDA URURKA SNF, IYO AL-ITIXAAD EE BEESHA SADE.

MAADAAMA AY JIRAAN GOBOLKA GUDIHIISA DAGAALLO SOKEEYE OO AY ISABA SOO HORJEEDAAN URURADA AAN KOR KU SOO SHEEGINAY, AYNNA KEENGEEEN BURBUR SAAMEEYE DHINACYADA DHAQAALAH, SIYAASADA, BULSHADA SABABAYNA DHIMASHO IYO DHAAWAC INTABA, SI LOO DHAMEYSTIRO ARRIMAHAAAS AYAA ERGADA SHIRKU WAXAY U SOO BANDHIGEEN WAKIILADA URURADA QODDOBADA SOO SOCDA:

RECEIVED

22 JUN 1998

IRRP - SOUTH A.

- 2 -

IN AY AQBALAAN, ISLA MARKAASNA
DHAQANGELIYAAN, KUWAASOO AH:-

1. IN NABAD LA ISLA OGGOLAADO.
2. IN LA SAMEEYO XABBAD JOOJIN.
3. IN CIIDAMADU KALA JOOGAAN BARO
EAYIMAN.
4. IN LAYSUGU YIMAADO SHIR DAMBO OO
DHAMEYSTIR AH, LANA MAGACAABO
GOOBTII IYO NAQTIGII.

DOOD DHEER IYO FALAANQEYN KA-DIB
WAXAA LA ISLA OGGOLAADAY ARRIMAHA HOOS
ILU QORANI:-

1. WAXAA LA ISLA OGGOLAADAY IN GOBOLKA
GEDO LAGA HIRGELIYO NABBADGELYO BUUXDA,
LANA JOOJIYO WAX KASTA OO. CADAAWAD KEEN
KARA, SIDA:-

- DACAAYADDA IYO LAMIDA.

2. IN LA SAMEEYO XABBAD JOOJIN TAABAGAL AI
LAGA BILAABO 15/08/98.
3. IN CIIDAMADU KALA JOOGAAN BARAHOODII
HORE, SIDA:- AL-ITIXAAD (CEELWAAQ, DHAM
ASE, KHADIJO XAAJI, GADOONDHAWA, MAKALAA
CARMO, AL-WIILE, BUUSAAR.

LIRURKA SNF (MAGAALDOOXINKA KALA AH:-
(BELED) XAWO, DOLOW, LUUQ, GARBAHARA
BARAHOODII IYO SAARDHEERE

- 3 -

4. WAXAA LA ISLA GARTAY:-

A) IN SHIRKA DAMBE LAGU QABTO
CEEL-CADDE.

B) MUDDADA WAXAA LA ISLA OGGOLAADAY
IN ERGOOYINKU YIMAADAAN IDKA
BISHA JULY, 98, SHIRKUNA FURMO
IDKA JULY 98. HADDII AYAN IMAAN
AWOOD RABBAANI AH OO KALIFTA INUU
QABSOOMI INAAYO SHIRKU, WAXAA LOO
GARANAYAA INUU BURBURAY SHIRKU.

FIIRO GAAR AH:- WAXAA KALE OO LA ISLA OGGOLAADAY
IN AAN DIB LOO MIINAYN WADOO YINIKI HADDI
FURAN LABADA DHINACBA;

- WAXAA KALE EE LA OGGOLAADAY NINKII
AAN HUBEYSNAYN INUU TEGI KARO MEESHII
UU DOONO.

WAXAA HESHIISKAAN INADA SAYIINKA URURKA AL-
ITIXAAD GOBOLKA GEDO IYO URURKA SNF,

GUDDOMIYE KU-XIGENKA
URURKA AL-ITIXAAD
SHEEIKH MAXAMUD MACALLIN NOOR

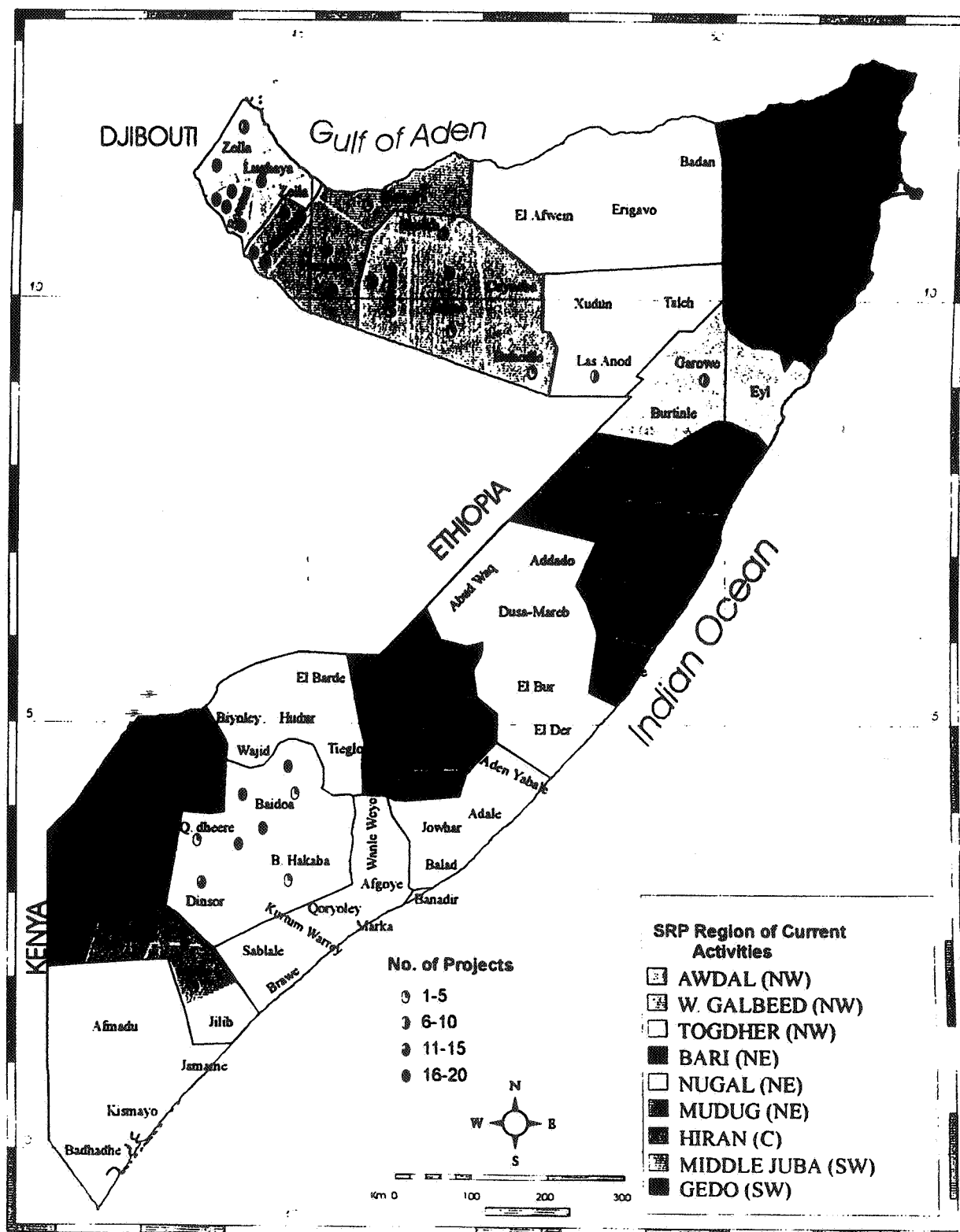
GUDDOMIYE KU XIG. URUR
SNF. DR. ALI MAXAMED
MUKHTAAR

WAXAA GUDDOMIYEY
KANSI BEEHA SADE

WAXAA GUDDOMIYEY
KANSI BEEHA SADE

Somalia Rehabilitation Programme Activities - Feb. 1998

UNDOS 1998

United Nations Office for Project Services

PO Box 480, Mandera, Kenya. Tel. (254)-192-2136 / 2137

Fax. (254)-192-2174

Email: unopsman@africaonline.co.ke

Somali Rehabilitation Programme

South-West Area

UNOPS/SRP - SOM/92/001

Half-yearly Report

January – June 1998

Background

Geographical coverage

Gedo Region

This region, bounded by Kenya, Ethiopia, Bakool, Bay and Middle Jubba Regions consists mainly of largely flat arid and semi-arid savannah areas, occupied by nomadic and semi-nomadic pastoralists. There are some zones, often in the hilly zones, where rain-fed agriculture can take place. Along the banks, and on the islands, of the rivers Jubba and Dawa there are cultivated strips using irrigated agriculture techniques. These strips are occupied, in peaceful times, by settled farmers and, increasingly by 'agro-pastoralists'.

The region has a long border with Kenya and a shorter one with Ethiopia. It has an area of about forty thousand square kilometres.

SRP works, through Development Management Groups, in six of the seven districts of Gedo Region, namely Belet Hawa, Elwak, Lugh, Bur Dubo, Bardheere and Garbaharey. SRP's involvement in these areas dates from 1996 and 1997.

Population

With no reliable data on birth rates, death rates or on population flows (such as refugee flows) it has proved impossible to establish a true figure. SRP works on the assumption that the population is around 300,000. The overall average density of 7.5 disguises the fact that densities are much higher along the river banks and around the headquarters town of each district.

Climate

The climate of Gedo region is tropical arid to semi-arid with light rains falling in two principal seasons - April to June (Gu) and November to December (Deyr). Mean annual rainfall for the region used to be around 400 mm but in recent years there has been great variation. In 1997, with the El Niño rains, total rainfall was far higher. Temperatures are among the highest in Somalia, with daytime averages from 35 to 40 degrees Celsius at the hottest time of year.

Economy

The principal economic activities of Gedo region are livestock-rearing, arable farming and cross-border trade, both official and unofficial. There is petty trading in all towns and villages. The main external source of trade goods is Mogadishu and thus the state of the roads and the security of neighbouring regions are vitally important to Gedo Region.

Livestock grazing is the most important source of livelihood. One pre-war government figure put the total of livestock (of all four kinds) in the region at three million. Agriculture is important to certain groups.

As far as cross-border trade is concerned, there are two official crossing points to Kenya, Belet Hawa and Elwak (Elwak). There is one official crossing point to Ethiopia at Dolo (Dollo).

Issues of governance and aid

Most of Gedo Region is under the control of the Somali National Front, who have strong Ethiopian connections. The principal other 'power' is the Ittihad, a mainly local group (but part of a wider movement) characterised as fundamentalist by most observers. The town of Elwak, however, remains under the control

Trocaire provides multi-sectoral aid in Belet Hawa and Dolo districts. NCA (credit, farming and education) and Memisa (medical) do the same in Garbaharrey and Bur Dubo. Intersos, Terranuova, Life and Peace, SomAction and EPAG, among others, provide other agriculture, credit and other support in different districts. Both UNICEF and WFP are active in the area. UNICEF maintains a small field office in Bardheere.

Middle Jubba Region

SRP also works with a Development Management Group in Sakow, which lies on the Jubba River in Middle Jubba Region.

Programme Activities and Approach

The six-monthly period has been characterised by:

- Change of area manager
- Maintenance of existing programmes
- Activation of agriculture programmes (in Bur Dubo and Lugh)
- The introduction of small projects
- Completing first round of DMG training
- Being subject to the evaluation process
- Preparation for the new approach
- Looking into joint activities with NGOs and WFP.
- Discussion of some fundamentals relating to the approach
- Improving the profile of the Area office
- Verification missions introduced
- Increased use of air travel for missions

Other significant factors have included:

- A generally improving level of security in Gedo region
- The reconciliation between Ittihad and SNF
- Further discussion on land issues
- Consideration of moving the operation into Somalia

Nordisk fact-finding mission til Gedo-regionen, Somalia

- Deterioration of Mandera airstrip
- Improvement of relations with Kenyan authorities

Field visits

The area manager made nine trips to the field, (excluding Belet Hawa and one or two very short visits to Lugh). Some of these visits were 'one-day' trips because of the flight pattern.

The field staff continued to make field trips as shown:

Elwak:	6 times
Garbaharrey/Bur Dubo:	8 times (plus one extra to Garbaharrey)
Lugh:	13 times
Bardheere:	6 times
Belet Hawa:	two or three times a week
Sakow:	6 times
Dolo:	3 times (Preliminary visits)

It is to be noted that members of all DMGs visit the office in Mandera. Those of Belet Hawa and Lugh visit on a regular basis.

Chronology

Other than field trips

January:

John Tacon and Abdulkadir left; Several visits from Nairobi (UNDP); Visit by Danish team

February

No Area Manager; ILO team visited; WFP team

March

Barry Sesan took up duties as Area Manager; Workshop in Nairobi (attended by Area Manager and two NPPPs; Itti had took Elwak; Geert Muijsers and Thomas Paquete visited (large DMG meeting called for them).

April

NPPPs visited from Hargeisa and Bosasso (taken to Lugh and Elwak); new guest house first used.

May

Maria Frauenrath visited Bardheere and Lugh (very positive publicity received on BBC and VoA); Hans Hugo visited.

June

DMG training in Bardheere for Elwak, Bardheere and Bur Dubo; visit to Bardheere by journalists; exploratory mission by Dennis Lazarus and Geert Muijsers on subject of moving office into Somali; staff met Dominick Langenbacher; banker changed.

Approach

The well-known South-west approach did not change fundamentally during this period. The office continues to work through Development Management Groups in all cases. However in preparation

for the new approach to be adopted by the whole of SRP there was a shift in emphasis to the governance of the sub-projects.

Several small projects were started and the importance of governance and management was discussed in great detail.

Small Loan Fund

These SLFs continued as planned. Reporting was regular. Payments and repayments were made on time. In Elwak the first funds came towards their end and the members decided to reinvest their funds. New SLFs started in Sakow.

Integrated Crop Expansion Fund

The first ICEFs started in Bur Dubo and in Lugh. In Lugh there were some objections to the membership of the co-operative teams and the sub-projects were delayed until these objections were overcome.

The issues involved in assisting land projects came to a head and it has been agreed to delay any new projects until a consultancy on land ownership has been carried out.

Small projects (QIPS)

Nine small sub-projects of limited duration were proposed (two approved so far). Their defining characteristic is that they are to provide an income which is 'taxed' – we have termed this tax the 'social return'. The aim of these projects was also to test out different modes of managing.

Management

John Tacon left. Barry Sesnan took over. The Area Manager was informed that he would be the Focal Point for UN but this was, mercifully, not implemented. The Area Manager continues to be the UN Kenya security officer.

Staff

The staff were active monitoring existing projects and preparing for the small projects.

In January one member of staff went for a workshop in UK and did not return. By the middle of March it was clear that he was not coming back.

He was not replaced.

Other

There was a proposal to move the office to Bardheere. It was decided that this would not happen in the near future, though under the new approach it might be decided to have a small sub-office there. Lugh was also suggested as an alternative.

An attempt by the Area Manager to organise a 'Gedo group' of agencies active in Gedo was effectively prevented by UNCU. The Southern Zone meetings continued in Nairobi, but UNOPS was not represented, mainly because of lack of information in time.

SW office played a big role in hosting the journalists 'The other Somalia' visit. From this visit came an increasing awareness of the need to publicise activities.

The office has assisted the Ugas of the Marehan in his SNF/Ittihad reconciliation conference.

Future Plans

It is planned to work with Trócaire and NCA to revitalise and expand the Regional Board of Education.

All other activities will continue as planned until the new project document is implemented.

Problems

While the presence of UNCAS 1 is welcome, the arrangement of flights can be improved. The current deterioration of the Mandera and Bardheere runways has restricted flights also. In particular it is effectively impossible to travel from the north to Mandera. The office has taken an active role in persuading WFP to improve the airstrip and there is now some progress on this point. However it is necessary to continue raising it at SACB and other levels.

United Nations Office for
Project Services
Somali Rehabilitation
Programme

The SMALL LOAN FUND (SLF) *A poverty alleviation initiative*

UNOPS/SRP-South West is currently involved in a community-managed economic development initiative as part of its poverty alleviation programme.

This initiative is a micro-finance programme known as the Small Loan Fund (SLF).

The SLF is for small-scale traders. The programme allows UNOPS to inject business development capital into the inter-district trading economy, which provides a critical source of livelihood and food-security for a large portion of households in each district. As

investment related incomes increase, assisted households are expected to gradually attain better food, housing, health and education services. As business income and reinvestment grow, jobs will be created and more local taxes can be raised.

The programme will have two Phases:

- The primary aim of phase-one is to build confidence in a locally managed revolving loan scheme which is not based on family.
- In the second phase, the programme will assist successful groups to build additional capital through the introduction of a savings component to all on-going projects.

Phase One starts with

- a) the selection (with the support of the community Chiefs) of beneficiaries by the DMG¹ and
- b) training of the beneficiaries by both DMG and UNOPS to work in a transparent, systematic manner.

Operations and Methodology

The methodology and operations of this microfinance project are explained in 'Terms & Conditions' and 'Management Guidelines' agreed on with all the DMGs.

Terms and Conditions

¹ DMG= Development Management Group, representatives elected by the Chiefs.

Team Size

1. One SLF team is one project. Every team is composed of 10 groups of 4 business persons-40 female and/or male persons in total. Members will have a minimum of 2 years business experience and be resident in the district.

2. Each group will give their 4 members a letter - A,B,C,D, with a lottery system in presence of the DMG to indicate their position within the group.

3. Selection of experienced bankers from the business people (non SLF beneficiary person) by the beneficiaries and approved by DMG.

UNOPS Capital Grant

4. UNOPS has allocated a maximum of \$ 25,000 capital for each team. However, only teams that fulfil the terms and conditions of the sub-project document will receive the full \$25,000. Teams that do not recover loans on time will not receive the full \$25,000.

5. From the date of disbursement, all capital is owned by all members of the team. After disbursement, the grant capita does not belong to the DMG or to UNOPS.

6. The Capital Grant is disbursed in four performance linked instalments.

Loan Size & Repayment rate

7. Each Loan disbursement will be \$500.
8. Repayment rates will be at 5% per month to be repaid every two

months(equal to 10% every two months) - as specified in each loan report.

9. Loan capital (\$500) disbursed to one member does not belong to that member only, but to the whole team. The team capital is only lent to that member. That member must repay the loan in full to the team so the other team members can use the capital. If one member does not fully repay the loan on time, other members of the team will not get the loans on time.

Management Fee

10. A 5% fee will be charged prior to each loan disbursement to cover fund management costs. This management fee will be shared between the team banker and the DMG.

Disbursement and Repayment

Currency

11. To maintain the purchasing power of team capital, all loans will be disbursed and fully repaid in US Dollars.

Public Accountability

12. On the 20th day of each repayment month, the DMG will hold a public meeting in the district centre. At this bi-monthly meeting, the DMG will provide a verbal report of all loan disbursements, repayments and balance. All Chiefs & Elders and other members of the public are welcome to attend all of these bi-monthly meetings. DMG account books and files will open

to inspection if any one has questions about the accuracy of the reports.

Management Guidelines

To facilitate effective, transparent management of the small-loan-fund project, the following guidelines will be implemented:

Training & Management

1. DMG and UNOPS will be responsible for the establishment and supervision of the SLF project. No capital will be disbursed without the approval of team activities and outputs by DMG and UNOPS.
2. UNOPS will provide project management training to the DMG and team and some project establishment finance to the DMG and credit fund capital to the team.
3. DMG will provide management training to the team and banker.
4. DMG will open and maintain one file for each loan. Each loan file will contain a copy of:
  - Member profile
  - Loan agreement
  - Loan report sheets
  - Receipts
5. DMG will record all disbursements and repayments in the "loan report" sheets.

6. DMG will prepare a bi-monthly project report for the community and UNOPS.

Banking

7. All disbursements and repayments will be handled by a local "banker". The banker will be selected by the team.
8. The team will introduce their selected banker to the DMG for approval.
9. After approval, the banker will sign an agreement with the team and DMG which will define:
  - Banker responsibilities to team and DMG
  - Bank management fee per disbursed loan.
10. Bank management fee will be a part of the total loan management fee (5%), to be decided by DMG and team.
11. On behalf of team members, the banker will:
  - Safe-guard team capital - until disbursed to team members.
  - Be liable to the team - for all theft or losses at the bank.
  - Record all disbursements - in a red triplicate receipt book.
  - Record all repayments - in a blue triplicate receipt book.
12. Once the grant capital has been transferred from UNOPS to the team banker by the DMG, only the banker will be authorised to handle team capital.

13. Loans will only be disbursed by the banker and repaid to the banker.
14. Under no circumstances will loans be disbursed by DMG or UNOPS. Under no circumstances will loans be repaid to DMG or UNOPS.
15. The SLF management fee (5%) will also be collected by the banker in advance of all disbursements. The banker gives receipt to every loanee who have paid the management fee.

Loan Disbursements

16. Loans will only be disbursed on 1st - 15th day of each disbursement month. No loans will be disbursed after 5.00 PM on 15th day - until the next disbursement period.
17. At the time of each disbursement, the banker will give:
  - 1 x receipt to the member - which the member will keep in his file.
  - 1 x receipt to the DMG - which the DMG will keep in the office loan file.
  - 1 x receipt keeps in the receipt book.

Loan Repayments

18. Loans will be due for repayment on 1st - 7th day of each repayment month. Late payments, however, will be accepted from 8th - 14th day but a penalty will be imposed on groups making late repayments. No repayments will be accepted after 5.00 PM on 14th day - until the next repayment period.

19. At the time of each repayment, the banker will give:
  - 1 x receipt to the member - which the member will keep in his file.
  - 1 x receipt to the DMG - which the DMG will keep in the office loan file.
  - 1 x receipt keeps in the receipt book.
20. **Public meeting**
On the 20th day of each repayment month, DMG will hold a public meeting in the district centre to read the bi-monthly report and to answer any questions related to SLF management.
- DMG Reporting**
21. On approval of team formation by UNOPS, the DMG will provide UNOPS with a copy of all "member profiles" (40).
22. Before the 25th day of each disbursement month, the DMG will send copy of each of the following documents for each new loan disbursed in that period.
  - Loan agreement.
  - Loan report.
23. From 16th to 20th day of each repayment month, DMG will prepare 11 reports sheets per period:
  - 10 x "group reports" - a summary of each group's disbursements and repayments to date.
  - 1 x "team report" - a summary of all 10 groups' disbursements and repayments to date.

And send these reports with the public meeting report to UNOPS Mandera office before 25th of each repayment month.

If you would like further information please contact us at:

UNOPS/SRP

99 Main Street, Mandera, Kenya.

PO Box 480 Mandera.

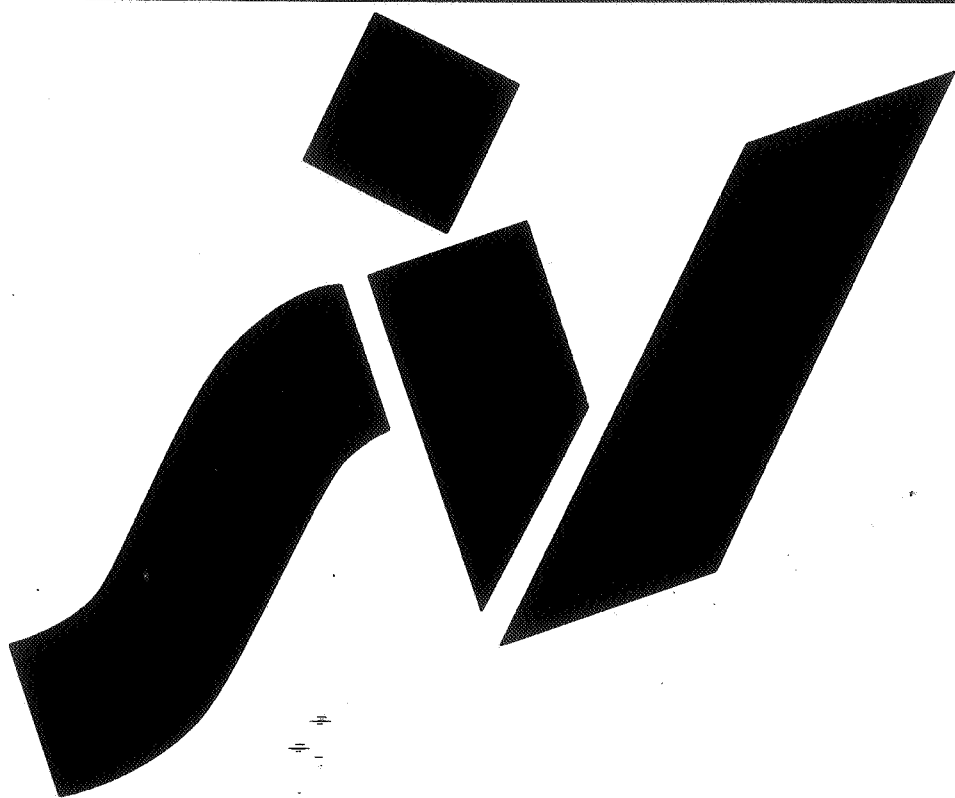
Tel. (254)-192-2136 / 2137

Fax. (254)-192-2174

Udlændingestyrelsen
Ryesgade 53
2100 København Ø
Telefon 35 36 66 00
Telefax 35 36 19 16

Statens invandrarverk
Huvudkontoret
Box 6113
600 06 Norrköping
Tel. +46 011-15 60 00
Fax +46 111 081 55

